

Акт

обстеження насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки по філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» на 2024 рік

04.06.2024р.

с. Геронимівка

Комісією в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЗАВАДСЬКОЇ Тетяни, інженера – лісопатолога I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїси, головного лісничого філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СИДОРЕНКА Олександра, лісничого Закревського лісництва КОВТУНА Тараса, лісничого Тясминського лісництва ПЕРЕПИЛИЦІ Романа, в присутності представників органів місцевого самоврядування, проведено з 03 по 04 червня 2024 року обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» на доцільність призначення насаджень в **суцільну санітарну рубку загальною площею 10,1 га.**

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, без додавання віку на рік рубки, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на I	
Закревське	8	10	27,8	8	7,7	10Сз+Дз	84	0,60	1	26	32	330	4
Закревське	10	2	5,7	1	1,6	10Сз	62	0,70	1	22	24	330	4
Разом по л-ву:			33,5		9,3								
Тясминське	243	23	2,0	2	0,8	9Сз1Дз+Ос	76	0,70	1	24	28	343	2
Разом по л-ву:			2,0		0,8								
Всього по філії ССР:					10,1								

В результаті обстеження встановлено:

Своєчасний лісогосподарський захід спрямований на поліпшення санітарного стану лісів дає змогу одержати певні обсяги ліквідної деревини, вищого класу якості в насадженнях, ослабленими різними чинниками(хворобами, стовбуровими комахами), які спричиняють швидке відмирання дерев і стрімке погіршення якості деревини.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», відбір дерев для санітарної рубки здійснюється з урахуванням категорій стану дерев, це сухостійні, відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвоєю та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтувато – зеленого, які пошкоджені шкідниками та хворобами лісу.

Незважаючи на постійне здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів загальна площа насаджень Закревського та Тясминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» з порушеною і втраченою біологічною стійкістю зменшилась, але не зникла зовсім.

Обстежені ділянки філії «Черкаське лісове господарство» розладнені (розріджені) до критичного показника повноти в результаті проведення вибіркової санітарної рубки минулих років. Дані насадження втратили спроможність протистояти несприятливій дії природних і антропогенних чинників, зберігати властивості, функції, довговічності і тривалості періоду

росту, спроможність дерев пригнічувати розвиток патогена чи нейтралізувати його токсин і залишатися здоровими, протистояти дії шкідливих організмів.

При обстеженні хвойних насаджень по Закревському та Тясминському лісництвах відмічаємо наявність дерев VI категорії санітарного стану без глиці, дерева V категорії санітарного стану з червоною глицею, і дерева IV категорії – із світло-зеленою, дуже зрідженою, а часто і із відсутнім верхом. Під впливом сильних вітрів на зріджених ділянках присутні дерева із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, із зламами в комелі та завислими на поряд стоячі дерева. Дерев сосни V - VI категорії санітарного стану з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками.

При огляді дерев сосни, стоячих, похилених та повалених, встановили по характерним маточним та личинковим ходах, льотних отворах - пошкодження стовбурів верхівковим короїдом, малим та великим сосновими лубоїдами, вусачем чорним сосновим, рагієм ребристим, вусачем кореневим коротковусим, рідше - златками.

У хвойних насадженнях Тясминського лісництва квартал 243 виділ 23.2 спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. На ділянці присутні дерева з омелою III категорії санітарного стану, крони яких заселені омелою понад 30 відсотків, є відмираючі та сухостійні - IV – VI категорії санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів.

При огляді відмічаємо, омела австрійська, вкорінюючись в гілках соснових верхів, запускаючи свої корені глибоко під кору, розрослась у вічнозелені напівпаразитні кулясті «кущі», отримуючи воду і мінеральне живлення від дерев, на яких живе, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, і є причиною зниження довговічності насаджень, призводячи до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев.

На даний час відбувається вражаюче поширення та розвиток цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство».

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України» «дерева з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

Також на всіх обстежених соснових ділянках присутні поодинокі дерева з виразками раку – сірянки, які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. На уражених деревах спостерігається суховершинність, хвоя жовто-зелена або червона, крони зріджені, відсутній приріст. В місцях розвитку виразки раку-сірянки кора відшаровується та оголюється деревина, на поверхні якої накопичується живиця із зруйнованих смоляних ходів.

На ділянках де є в складі або присутні листяні породи (дуб, осика) будуть відібрані дерева IV-VI категорії санітарного стану, які характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони, масові водяні пагони, що свідчить втрату біологічної стійкості деревостану, відсутність приростів. Обстеженні стовбури дерев листяних порід пошкоджені шкідниками, на яких під корою виявлені характерні ходи для вусачів, заболонників.

По Тясминському лісництву квартал 243 виділ 23.1 залишати дерева дуба діаметром більше 24 сантиметрів як насінники цінної лісоутворюючої породи.

Обстежені ділянки лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» занести в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу:

- осередок комплексу стовбурових шкідників (короїди та вусачі: верхівковий короїд, малий та великий соснові лубоїди, вусачі чорний сосновий, кореневий коротковусий, рагій ребристий) - по Закревському лісництву квартал 8 виділ; 10.8, квартал 10 виділ 2.1 та Тясминському лісництву квартал 243 виділ 23.2 та
- осередок омели австрійської Тясминське лісництво квартал 243 виділ 23.2.

Таким чином, в обстежених насадженнях філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» відібрані в суцільну санітарну рубку ділянки з критичною повнотою, на яких дерева, вражені хворобами лісу та пошкоджені стовбуровими шкідниками, а саме:

- дерева сосни – з омелою австрійською, де заселення крони більше 30%;
- дерева пошкоджені стовбуровими шкідниками, а саме: короїдами: верхівковим короїдом, малим та великим сосновими лубоїдами, заболонниками, вусачами: чорним сосновим, кореневим коротковусим, дубовим та рагієм ребристим, златками;
- дерева сосни, вражені раком – сірянкою.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях. Довготривале знаходження насадження в такому незадовільному санітарному стані може призвести до виникнення масових осередків вторинних шкідників.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання – різкий та поступовий.

З метою поліпшення санітарного стану лісів, запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, дані насадження потребують проведення **суцільної санітарної рубки на загальній площі 10,1 га**, а саме:

Закревське лісництво - квартал 8 виділ 10.8 площа 7,7 га, квартал 10 виділ 2.1 площа 1,6 га;

Тясминське лісництво – квартал 243 виділ 23.2 площа 0,8 га.

Запроектовані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями);
- ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
- статті 39 Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);
- заліснення зрубів провести згідно Правил відтворення лісів (затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01 березня 2007 року № 303).

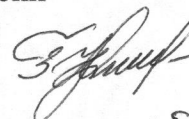
Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею після приймання в установленому порядку заготовленої деревини.

Очистку лісосік провести згідно чинних нормативних актів.

Акт складений в трьох примірниках.

Фотозвіт додається.

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

 Тетяна ЗАВАДСЬКА

Інженер – лісопатолог I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

 Раїса РУДЬ

Головний лісничий філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

 Олександр СИДОРЕНКО

Лісничий Закревського лісництва

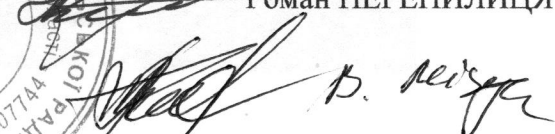
Тарас КОВТУН

Лісничий Тясминського лісництва

 Роман ПЕРЕПИЛИЦЯ

Представники органів місцевого самоврядування

 В. Неіжа

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», в яких планується проведення заходів поліпшення санітарного стану лісів

06.10.2023р.

м. Черкаси

Комісія в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЛІСОВОЇ Аліни, начальника відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Олени, інженера – лісопатолога I категорії відділу діагностики РУДЬ Раїси, інженера – лісопатолога I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКА Володимира, головного лісничого філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СИДОРЕНКА Олександра, інженера охорони та захисту лісу філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» БУТКА Романа, лісничого Білозірського лісництва КРАВЧЕНКА Павла, лісничого Дахнівського лісництва БАСАРАБА Олександра, лісничого Тясминського лісництва ПЕРЕПЕЛИЦІ Романа, в присутності представників місцевих органів самоврядування, провели з 03 по 06 жовтня 2023 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», в яких планується проведення заходів з поліпшення санітарного стану **на 2024 рік, а саме суцільних санітарних рубок, на загальній площі 71,2 га.**

ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ» є правонаступником прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «Черкаське лісове господарство» (наказ Держагентства лісових ресурсів України «Про припинення ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» від 28.10.2022р. № 928), згідно якого ДП «Черкаське лісове господарство» припинене шляхом реорганізації, а саме приєднане до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»).

Правонаступництво всього майна, усіх прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», згідно «ПЕРЕДАВАЛЬНОГО АКТУ балансових рахунків і оборотних активів, зобов'язань, матеріалів лісовпорядкування та документів, які підтверджують речові права на земельні ділянки, нерухоме майно та інше ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», затвердженим наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 30.12.2022 №1259 «Про затвердження передавального акту державного підприємства «Черкаське лісове господарство», після приєднання до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО») переходить до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ», згідно наказу Державного агентства лісових ресурсів України «Про закріплення майна за філією «Черкаське лісове господарство» від 30.12.2022 № 169.

Таксаційна характеристика оглянутих ділянок відповідно матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року (без додавання віку на рік рубки)

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Тясминське	243	22	13,0	(5)	1,1	10Сз	66	0,75	1А	25	28	405	2
Тясминське	243	23	2,0		0,9	9Сз1Дз+Ос	76	0,70	1	24	28	343	2
Тясминське	246	3	24,3	(13)	4,6	10Сз	95	0,50	2	24	32	270	2
Тясминське	250	2	1,3	(1)	1,0	10Сз	90	0,70	2	24	44	380	2
Тясминське	250	41	1,5	(1)	1,3	10Сз	90	0,50	1	26	40	290	2
Тясминське	252	8	5,3	(1)	4,9	10Сз	90	0,60	1	26	36	320	2
Тясминське	252	9	17,5	(7)	1,3	10Сз	95	0,40	2	26	40	230	2
Тясминське	264	2	13,0		9,8	9Сз1Дз	74	0,60	1	26	36	325	2
Тясминське	264	10	8,0	(4)	2,1	10Сз+Дз	64	0,90	1	24	32	420	2
Тясминське	264	10	8,0	(5)	1,9	10Сз+Дз	64	0,90	1	24	32	420	2
Тясминське	264	15	7,9	(5)	0,3	9Сз1Дз+Бп	81	0,60	1	26	32	310	2
Тясминське	264	15	7,9	(6)	0,3	9Сз1Дз+Бп	81	0,60	1	26	32	310	2
Тясминське	285	4	2,9	(1)	2,3	10Сз	90	0,50	2	25	32	290	2
Тясминське	285	5	8,0	(7)	3,2	9Сзк1Дз	52	0,80	1А	22	24	340	2
Всього:			119,5		35,0								
Білозірське	223	29	11,0	(2)	2,9	10Сз+Дз+Лпд	81	0,60	1А	29	36	370	2
Білозірське	223	29	11,0		8,3	10Сз+Дз+Лпд	81	0,60	1А	29	36	370	2
Білозірське	287	7	1,5		1,4	8Сз2Дз+Бп	85	0,70	1	28	36	450	2
Білозірське	293	7	11,0	(2)	9,1	9Сз1Дз+Гз	73	0,70	1	26	32	380	2
Білозірське	293	16	6,7	(2)	1,5	6Сз2Дз2Бп	60	0,80	1А	24	30	330	2
Всього:			41,2		23,2								
Дахнівське	31	9	14,0		13,0	10Сз+Дз	76	0,80	1А	27	44	480	2
Разом по філії : 71,2													

В результаті обстеження встановлено:

Лісові насадження філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» ослаблені будь – якими природними чинниками, а саме: посуха, різке зниження ґрунтових вод, висока температура повітря, сильні вітри, що призводять до вітровалів, в результаті чого дерева

згодом вражені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, часто призводять до ряду послідовних негативних змін в лісових екосистемах, викликають повне або часткове порушення біологічної стійкості насаджень, втрату приросту та інші негативні наслідки.

Шкідливість комах і збудників хвороб виявляється у порушенні структури крон, частковій або повній втраті хвої, зменшенні або відсутності приросту, зменшенні стійкості до дії вітру та інших чинників, погіршенні санітарного стану дерев або їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

Одним із заходів покращення санітарного стану лісів, зменшення небезпеки поширення осередків стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення санітарно – оздоровчих заходів. Цей своєчасний захід дає змогу отримати певні обсяги ділової деревини до того, як вона погіршила якість унаслідок пошкодження комахами та ураження дереворуйнівними грибами – супутниками заселених дерев, які викликають враження заболонною синьою гниллю (офіостома), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», в рубку відводяться не тільки відмерлі і сухостійні екземпляри, які пошкоджені шкідниками і хворобами лісу, а й навіть відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвоєю та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтувато – зеленого, пошкоджені шкідливими організмами.

Незважаючи на проведені санітарно-оздоровчі заходи, загальна площа насаджень Білозірського, Дахнівського й Тяминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» з порушеною і втраченою біологічною стійкістю значно зменшилась, але не зникла зовсім.

На представлених для огляду соснових ділянках вище вказаних лісництвах спостерігаються розладнані насадження з галявинами площею 0,1 га, з різким зниженням повноти до критичної, утворені вибірковими санітарними рубками минулих років в період масового враження стовбуровими шкідниками - короїдами: верхівковим короїдом і великим сосновим лубоїдом, вусачами: чорним сосновим, рагієм ребристим і кореневим коротковусим й златкою синьою сосною.

Дерева сосни з дуже ажурною кроною, із жовтувато-зеленою хвоєю, де відсутній приріст, суховершинні та із всіханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, дерева сосни з поодинокими механічними пошкодженнями корневих лап або стовбурів більше ніж на 2/3 периметра, в наявності повалені дерева старого сухостою.

По всіх оглянутих соснових ділянках Білозірського, Дахнівського та Тяминського лісництвах спостерігаємо дерева з ранами раку – сірянки (смоляний рак), які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. Є рани витягнутої форми, кора на ранах відшаровується, засохла в повітрі живиця, яка виділялась із зруйнованих смоляних ходів, надала ранам характерне чорнувато – жовте забарвлення. Рани раку – сірянки розташовані в середній і верхній частині стовбурів під кронами, що призвело додатково до сильного ослаблення дерев, на яких спостерігається зрідження крони із жовто – зеленою та червоною глицею, суховершинність, відсутність приростів.

На обстежених ділянках на деревах сосни Білозірського, Дахнівського та Тяминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні зелені дерева, зовні III категорії санітарного стану, на верхівках яких заселення омелою більше 30 відсотків, та відмираючі та загиблі - IV – VI категорії санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів, під дією вітрів на зріджених ділянках із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з

дугоподібно зігнутими стовбурами, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

При огляді відмічаємо, омела австрійська, вкорінюючись в гілках соснових верхів, запускаючи свої корені глибоко під кору, розрослась у вічнозелені напівпаразитні кулясті «куші», отримуючи воду і мінеральне живлення від дерев, на яких живе, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, є причиною зниження довговічності насаджень, призводячи до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев. Воїна (омела) є одним із найлютіших ворогів зелених (здорових) соснових насаджень, яка здатна з часом знищити наймогутніше дерево.

Нині відбувається вражаюче розповсюдження цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» (осередок омели австрійської обліковується по філії).

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України», «дерева з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

В Тясминському лісництві в кварталі 285 виділі 5(7) виявлено враження кореневими гнилями, де спостерігаються наявні ознаки, характерними для кореневої губки - це відмерлі та всихаючі дерева, групове та куртинне всихання з випаданням дерев, пошкодження дерев стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки), галявини, що оточуються дуже ослабленими (хворими), всихаючими деревами з ажурними кронами, короткими пагонами з блідо - зеленою хвоєю у вигляді пучків, свіжим та старим сухостоєм, з окорованою нижньою частиною стовбурів, з нальотом чорно-коричневого кольору. (Осередок кореневої губки по філії «Черкаське лісове господарство» обліковується.)

В результаті враження кореневими гнилями, деревостани втрачають свою механічну стійкість, звідси і вітровальні дерева. Коренева губка викликає строкату, корозійну, ядрову, кореневу і комлеву гниль, відшарування кори в нижній частині стовбура. Гриб дуже поширений і шкідливий.

Дерева присутніх листяних порід (дуб, липа, береза, поодинокі граб) характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони, в наявності дерева VI категорії санітарного стану. На ділянках присутня немала кількість дерев дуба без приростів, невідповідні за віком таксаційним показникам (по висоті та діаметру). Наявні стовбури цих дерев без верхів та з масовими й всихаючими водяними пагонами, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостану.

По листяним деревах поодинокі спостерігається вихід плодових тіл трутовиків, які є збудниками стовбурових гнилей листяних деревних порід. Спостерігаємо вихід плодових тіл справжнього та несправжнього трутовиків на стовбурах дерев на різній висоті від 1,0 до 10,0 метрів, які викликають білу «мармурову» ядрово-заболонну стовбурну гниль корозійного типу та білу ядрову смугасту стовбурову гниль корозійного типу із «чорними звивистими лініями», які відокремлюють гниль від здорового. Зараження відбувається через рани, морозобоїни.

Ще дубові дерева вражені некрозно – раковими хворобами: поперечним раком, коли рана охопила 100 % периметра стовбура та східчастим з ранами в одному або в кількох місцях понад 1/2 периметра стовбура.

Під час обстеження на деревах листяних порід, під корою були виявлені характерні ходи для вусачів. Через них інфекція не тільки проникає в середину, але і активно поширюється по всьому дереву.

На обстежених ділянках Дахнівського, Тясминського та Білозірського лісництв, згідно перелікових відомостей, залишені дуби в недостатній кількості. Залишати життєздатні дерева дуба звичайного як насінники цінної лісоутворюючої породи діаметром більше 28 сантиметрів 5 – 7 штук дерев на 1 гектар.

Таким чином, в обстежених насадженнях філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» відібрані в суцільну санітарну рубку ділянки, на яких спостерігається втрата біологічної стійкості насаджень, критична повнота деревостанів у результаті проведених вибіркового санітарних рубок минулих років по причині ослаблення лісових насаджень комплексом екологічно - кліматичних факторів: аномально висока весняно – осіння температура повітря, засуха, зміна гідрологічного режиму ґрунтів, вітровал, а також інтенсивного пошкодження ослабленого насадження стовбуровими шкідниками та враженням хворобами лісу:

- на всіх представлених соснових ділянках Білозірського, Дахнівського та Тясминського лісництв спостерігається пошкодження короїдами - верхівковим, великим сосновим лубоїдом, синьою сосною златкою та вусачами чорним сосновим, рагієм ребристим та кореневим коротковусим;
- на ділянках Тясминського лісництва в кварталі 285 виділі (7), враження насадження сосни кореневою губкою;
- на всіх соснових ділянках враження поодиноких дерев раком – сірянкою;
- вражаюче розповсюдження омели австрійської - дерева сосни, заселені рослиною – напівпаразитом понад 30 відсотків крони;
- присутні дерева дуба звичайного вражені поперечним раком;
- присутні листяні породи (дуб, липа, береза, граб) вражені східчастим раком,
- спостерігаються дерева з виходом плодкових тіл трутовиків, збудників стовбурових гнилей, та пошкоджені стовбуровими шкідниками – вусачами.

Стовбурові шкідники заподіюють фізіологічну шкоду живим деревам, оскільки ходами перерізають їхню провідну систему та переносять збудників хвороб, заподіючи технічну шкоду деревам та заготовленій деревині. Тому вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев IV - VI категорій санітарного стану вражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язано з патогенним грибом офіостомой.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях. Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків вторинних шкідників.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання – різкий та поступовий.

В представлених для огляду соснових насадженнях Білозірського лісництва філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», площа ділянки, згідно інструментальної зйомки, має відхилення від площі таксаційного виділу, про що вказано в акті розбіжностей:

Білозірське лісництво

Від 23.05.2023. квартал 223 виділ 29 площа виділу 11,0 га змінено на 11,2 га, згідно інструментальної зйомки.

Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, провести **суцільну санітарну рубку загальною площею 71,2 га** по лісництвах:

Тясминське лісництво – 35,0 га

квартал 243 виділ 22(5) площа 1,1 га, квартал 243 виділ 23 площа 0,9 га, квартал 246 виділ 3(13) площа 4,6 га, квартал 250 виділ 2(1) площа 1,0 га, квартал 250 виділ 41(1) площа 1,3 га, квартал 252 виділ 8(1) площа 4,9 га, квартал 252 виділ 9(7) площа 1,3 га, квартал 264 виділ 2 площа 9,8 га, квартал 264 виділ 10(4) площа 2,1 га, квартал 264 виділ 10(5) площа 1,9 га, квартал 264 виділ 15(5) площа 0,3 га, квартал 264 виділ 15(6) площа 0,3 га, квартал 285 виділ 4(1) площа 2,3 га, квартал 285 виділ 5(7) площа 3,2 га.

Білозірське лісництво – 23,2 га

квартал 223 виділ 29(2) площа 2,9 га, квартал 223 виділ 29 площа 8,3 га, квартал 287 виділ 7 площа 1,4 га, квартал 293 виділ 7(2) площа 9,1 га, квартал 293 виділ 16(2) площа 1,5 га.

Дахнівське лісництво – 13,0 га

квартал 31 виділ 9 площа 13,0 га.

Запроектовані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року № 756 та Постанови КМУ від 09.12.2020р. № 1224);
 - ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
 - статті 39 Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);
 - заліснення зрубів провести згідно діючих нормативів з дотриманням Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303.
- Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею.
Очистку лісосік провести, дотримуючись Правил пожежної безпеки в лісах України.

Підписи:

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

А. ЛІСОВА

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

О. ДОМАНЧУК

Інженер – лісопатолог I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

Р.РУДЬ

Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

В. ВОВК

Головний лісничий філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

О. СИДОРЕНКО

Інженер охорони та захисту лісу філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Р. БУТКО

Лісничий Білозірського лісництва

П. КРАВЧЕНКО

Лісничий Дахнівського лісництва

О. БАСАРАБ

Лісничий Тясминського лісництва
Представники органів самоврядування:

Р. ПЕРЕПЕЛИЦЯ

Кметівська сільська рада

Тясминська Ю.

Красноградський міський голова

Рішкетів С.

Акт

**обстеження насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки по філії
«Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» на 2024 рік**

11.06.2024р.

с. Геронимівка

Комісією в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЗАВАДСЬКОЇ Тетяни, начальника відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Олени, інженера – лісопатолога I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїси, інженера – лісопатолога I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКА Володимира, головного лісничого філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СИДОРЕНКА Олександра, лісничого Дубіївського лісництва КОЗАЧЕНКА Ігоря, лісничого Мошнівського лісництва ШВЕДА Романа, в присутності представників органів місцевого самоврядування, проведено з 05 по 07 червня та з 10 по 11 червня 2024 року обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» на доцільність призначення насаджень в суцільну санітарну рубку загальною площею 70,1 га.

Таксаційна характеристика оглянутих ділянок відповідно матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року (без додавання віку на рік рубки):

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія захисності
					у тому числі площа, можлива для експлуатації	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Мошнівське	2	13	13,0	4	7,7	10Сз	81	0,70	2	23	28	345	2
Мошнівське	2	15	0,7		0,7	10Сз	76	0,60	2	22	28	270	2
Мошнівське	2	16	0,8		0,8	10Сз	52	0,70	1	18	20	250	2
Мошнівське	3	8	3,7	4	1,9	10Сз	72	0,70	2	21	28	300	2
Мошнівське	4	7	5,5		3,5	10Сз	81	0,70	2	23	28	330	2
Мошнівське	14	1	4,5	2	3,8	10Сз	85	0,60	1	25	32	300	2
Мошнівське	14	2	1,5		0,7	10Сз	85	0,60	1	25	32	300	2
Мошнівське	14	4	4,7		2,7	10Сз	91	0,60	1	27	36	350	2
Мошнівське	15	25	8,3		7,4	10Сз	95	0,50	1	28	40	330	2
Мошнівське	16	21	15,0	1	13,1	10Сз	95	0,60	1	27	36	360	2
Мошнівське	16	26	0,9		0,7	10Сз	95	0,60	1	27	36	350	2
Мошнівське	36	2	3,5		3,0	10Сз+Дз+Брс	67	0,70	1	23	24	340	2
Разом по л-ву:			62,1		46,0								
Дубіївське	171	6	13,0	4	1,3	9Сз1Дз+Бп	100	0,50	1	27	36	260	2
Дубіївське	171	6	13,0	5	0,6	9Сз1Дз+Бп	100	0,50	1	27	36	260	2
Дубіївське	175	4	8,0	1	0,5	10Сз	44	0,80	1А	20	22	320	2
Дубіївське	175	7	5,8		3,1	10Сз	110	0,40	2	26	44	240	2
Дубіївське	175	17	8,3	1	7,5	10Сз	90	0,50	1А	30	40	370	2
Дубіївське	179	1	4,4		0,9	10Сз+Дз	95	0,73	1	29	40	480	2
Дубіївське	179	1	4,4	3	1,4	10Сз+Дз	95	0,73	1	29	40	480	2

Дубіївське	183	21	2,8		1,6	10Сз	91	0,60	1А	30	40	420	2
Дубіївське	183	31	3,8		1,4	10Сз	126	0,40	2	26	44	230	2
Дубіївське	193	36	5,2		3,1	10Сз	106	0,50	2	27	36	320	2
Дубіївське	195	1	21,0	10	0,5	10Сз	100	0,60	1	28	36	400	2
Дубіївське	195	1	21,0	11	1,3	10Сз	100	0,60	1	28	36	400	2
Дубіївське	195	8	2,9	2	0,9	10Сз	91	0,70	1	29	36	460	2
Разом по л-ву:			113,6		24,1								
Всього по філії ССР:					70,1								

В результаті обстеження встановлено:

На представлених для огляду соснових ділянках Дубіївського та Мошнівського лісництвах філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» спостерігаються розладнані(розрідженні) насадження, в більшості, стиглого та перестійного віку, з галявинами площею 0,1га і більше, з різким зниженням повноти до критичної, утворені вибірковими санітарними рубками минулих років.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», в рубку відводяться не тільки відмерлі і сухостійні екземпляри, які пошкоджені шкідниками і хворобами лісу, а й навіть відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвоєю та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтувато – зеленого, на яких відсутні прирости, вражені дерева хворобами лісу та пошкоджені стовбуровими шкідниками.

При огляді хвойних насаджень по Дубіївському та Мошнівському лісництвах відмічаємо наявність дерев VI категорії санітарного стану без глиці, дерева V категорії санітарного стану з червоною глицею і дерева IV категорії – із світло -зеленою, дуже зрідженою, а часто і із відсутнім верхом. Під дією вітрів на цих зріджених ділянках присутні дерева із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, із зламами в комелі та завислими на рядом стоячі дерева. Дерев сосни V - VI категорій санітарного стану з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками. Аналізуючи маточні та личинкові ходи, льотні отвори на стовбурах повалених дерев, встановили пошкодження верхівковим короїдом, малим та великим сосновими лубоїдами, вусачем чорним сосновим, рагієм ребристим, вусачем кореневим коротковусим, рідше - златками.

По Дубіївському лісництву у кварталі 171 виділі 6.4, у кварталі 183 виділі 31 відмічаємо пошкодження дереворуйнівними грибами з виходом плодових тіл соснової губки, яка викликає строкату ядрову стовбурну гниль корозійного типу. Протяжність гнилі складає 4 – 12 метрів. Поки на ураженому дереві не з'являться плодові тіла, воно зовні не відрізняється від здорових. Наявність на оглянутих стовбурах «тютюнових» сучків і потовщень також свідчить про розвиток гриба в середині дерева.

Також по вище вказаних лісництвах на всіх оглянутих ділянках спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні дерева, зовні III категорії санітарного стану, в яких крони заселені понад 30 відсотків омелою, відмираючі та сухостійні - IV – VI категорій санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

При огляді відмічаємо, омела австрійська спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, є причиною зниження довговічності насаджень, призвела до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев. Омела є одним із найлютіших ворогів зелених (здорових) соснових насаджень, яка здатна з часом знищити наймогутніше дерево.

Нині відбувається вражаюче розповсюдження цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України».

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України», «дерев з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

Також спостерігаємо поодинокі дерева з ранами раку – сірянки (смоляний рак), які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. Є рани витягнутої форми, кора на ранах відшаровується, живиця в повітрі засохла. Рани раку – сірянки розташовані в середній і верхній частині стовбурів під кронами, що призвело додатково до сильного ослаблення дерев, на яких спостерігається зрідження крони із жовто – зеленою та червоною глицею, суховершинність, відсутність приростів.

На обстежених ділянках Дубіївського та Мошнівського лісництвах, де присутні дерева дуба звичайного, у суцільну санітарну рубку будуть відібрані і наявні листяні породи IV – VI категорій санітарного стану, які характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони. На ділянках присутня немала кількість дерев дуба без приростів, невідповідні за віком таксаційним показникам (по висоті та діаметру). Наявні стовбури цих дерев з масовими та всихаючими водяними пагонами, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостану.

По дубовим деревах поодинокі спостерігається вихід плодових тіл трутовиків, які є збудниками стовбурових гнилей листяних деревних порід. Були виявлені плодові тіла справжнього трутовика, який викликає білу «мармурову» ядро – заболонну стовбуру гніль.

Ще листяні дерева вражені некрозно – раковими хворобами: поперечним раком дуба, коли рана охопила 100 % периметра стовбура та східчастим раком (всі наявні листяні породи) з ранами в одному або кількох місцях понад 1/2 периметра стовбура.

Під час обстеження на деревах листяних порід, під корою були виявлені характерні ходи для вусачів, заболонників.

На обстежених ділянках із наявністю в складі дуба залишати дерева діаметром більше 24 сантиметрів як насінники цінної лісоутворюючої породи.

Обстежені ділянки лісових масивів філії «Черкаське лісове господарство» занести в **Книгу обліку шкідників та хвороб лісу як осередок комплексу стовбурових шкідників (короїди та вусачі: верхівковий короїд, малий та великий соснові лубоїди, вусачі чорний сосновий, кореневий коротковусий, рагій ребристий) та осередок омели австрійської :**

по **Дубіївському** лісництву: квартал 171 виділа 6.4 та 6.5; квартал 175 виділа 4.1, 7, 17.1; квартал 179 виділа 1, 1.3; квартал 183 виділа 21, 31; квартал 193 виділ 36; квартал 195 виділа 1.10, 1.11, 8.2;

по **Мошнівському** лісництву: квартал 2 виділа 13.4, 15, 16; квартал 3 виділ 8.4; квартал 4 виділ 7; квартал 14 виділа 1.2, 2, 4; квартал 15 виділ 25; квартал 16 виділа 21.1, 26; квартал 36 виділ 2.

Таким чином, в обстежених деградованих соснових насадженнях по Дубіївському та Мошнівському лісництвах філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» проведення вибіркового санітарних рубок недоцільне, так як на даний час переважно ділянки із критичним показником повноти, та рідше - ділянки, які при проведенні лісогосподарського заходу, а саме вибірково санітарної рубки, призведе до зменшення повноти насаджень нижче встановленого показника повноти згідно п. 27 «Санітарних правил в лісах України» .

На оглянутих ділянках Дубіївського та Мошнівського лісництвах критична повнота деревостанів спостерігається у результаті проведених вибіркового санітарних рубок минулих років по причині ослаблення лісових насаджень, які викликані глобальною зміною клімату: аномально високою весняно – осіння температура повітря, засуха, зміна гідрологічного режиму ґрунтів, вітровали сухостійних дерев, вражаюче розповсюдження омели австрійської - рослини – напівпаразита, а також пошкодження ослабленого насадження стовбуровими шкідниками та враженням хворобами лісу.

Отже, в суцільну санітарну рубку будуть відібрані ділянки соснових насаджень по таких причинах:

- соснові дерева – з омелою австрійською при заселенні крони більше 30%;
- пошкоджені стовбуровими шкідниками, а саме: короїдами: верхівковим короїдом, малим та великим сосновими лубоїдами, заболонниками, вусачами: чорним сосновим, кореневим коротковусим, дубовим та рагієм ребристим, златками;
- дерева сосни, вражені раком – сірянкою;
- наявні листяні породи, вражені некрозно – раковими захворюваннями, а саме: східчастим раком та поперечним раком дуба;
- дерева хвойних та листяних порід з виходом плодкових тіл дереворуйнівних грибів – збудників стовбурових гнилей – соснової губки, трутовиків (справжнього).

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання – різкий та поступовий.

Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, провести **суцільну санітарну рубку загальною площею 70,1 га** :

Дубіївське лісництво – 24,1га

Квартал 171 виділ 6.4 площа 1,3 га; Квартал 171 виділ 6.5 площа 0,6 га; Квартал 175 виділ 4.1 площа 0,5 га; Квартал 175 виділ 7 площа 3,1 га; Квартал 175 виділ 17.1 площа 7,5 га; Квартал 179 виділ 1 площа 0,9 га; Квартал 179 виділ 1.3 площа 1,4 га; Квартал 183 виділ 21 площа 1,6 га; Квартал 183 виділ 31 площа 1,4 га; Квартал 193 виділ 36 площа 3,1 га; Квартал 195 виділ 1.10 площа 0,5 га; Квартал 195 виділ 1.11 площа 1,3 га; Квартал 195 виділ 8.2 площа 0,9 га.

Мошнівське лісництво – 46,0 га

Квартал 2 виділ 13.4 площа 7,7 га; Квартал 2 виділ 15 площа 0,7 га; Квартал 2 виділ 16 площа 0,8 га; Квартал 3 виділ 8.4 площа 1,9 га; Квартал 4 виділ 7 площа 3,5 га; Квартал 14 виділ 1.2 площа 3,8 га; Квартал 14 виділ 2 площа 0,7 га; Квартал 14 виділ 4 площа 2,7 га; Квартал 15 виділ 25 площа 7,4 га; Квартал 16 виділ 21.1 площа 13,1 га; Квартал 16 виділ 26 площа 0,7 га; Квартал 36 виділ 2 площа 3,0 га.

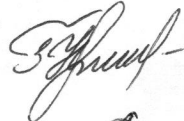
Запроектвані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями);
- Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
- Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);

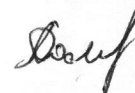
- заліснення зрубів провести згідно діючих нормативів з дотриманням Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303.
- Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею.
- Очистку лісосік провести, дотримуючись Правил пожежної безпеки в лісах України.

Акт складений в трьох примірниках.
Фотозвіт додається.

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

 Тетяна ЗАВАДСЬКА

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

 Олена ДОМАНЧУК

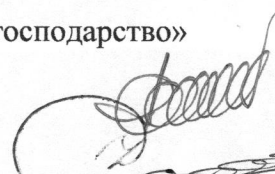
Інженер – лісопатолог I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

 Раїса РУДЬ

Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

 Володимир ВОВК

Головний лісничий філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

 Олександр СИДОРЕНКО

Лісничий Дубіївського лісництва

 Ігор КОЗАЧЕНКО

Лісничий Мошнівського лісництва

Роман ШВЕД

Представники органів місцевого самоврядування

Тернопільська сільська рада

Тамара Думко

Людмила Шпак

Акт

лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», в яких планується проведення заходів поліпшення санітарного стану лісів

29.09.2023р.

м. Черкаси

Комісія в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЛІСОВОЇ Аліни, начальника відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Олени, інженера - лісопатолога відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКА Володимира, начальника відділу лісового господарства філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СТРИХИ Віктора, лісничого Дахнівського лісництва БАСАРАБА Олександра, лісничого Тясминського лісництва ПЕРЕПЕЛИЦІ Романа, в присутності представників місцевих органів самоврядування, провели з 25 по 29 вересня 2023 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», в яких планується проведення заходів з поліпшення санітарного стану **на 2024 рік**, а саме **суцільних санітарних рубок, на загальній площі 60,0 га.**

ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ» є правонаступником прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «Черкаське лісове господарство» (наказ Держлісагентства лісових ресурсів України «Про припинення ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» від 28.10.2022р. № 928), згідно якого ДП «Черкаське лісове господарство» припинене шляхом реорганізації, а саме приєднане до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»).

Правонаступництво всього майна, усіх прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», згідно «ПЕРЕДАВАЛЬНОГО АКТУ балансових рахунків і оборотних активів, зобов'язань, матеріалів лісовпорядкування та документів, які підтверджують речові права на земельні ділянки, нерухоме майно та інше ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», затвердженим наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 30.12.2022 №1259 «Про затвердження передавального акту державного підприємства «Черкаське лісове господарство», після приєднання до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО») переходить до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ», згідно наказу Державного агентства лісових ресурсів України «Про закріплення майна за філією «Черкаське лісове господарство» від 30.12.2022 № 169.

Таксаційна характеристика оглянутих ділянок відповідно матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року (без додавання віку на рік рубки)

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Тясминське	243	24	3,9	(2)	1,8	10Сз	70	0,60	1	24	28	331	2
Всього:			3,9		1,8								
Дахнівське	31	14	0,3		0,3	10Сз	76	0,80	1А	28	40	500	2
Дахнівське	31	16	35,0	(4)	8,5	10Сз	65	0,70	1А	26	32	400	2
Дахнівське	34	9	0,2		0,1	10Сз	76	0,80	1А	27	28	480	2
Дахнівське	34	10	27,0		24,1	7Сзк3Сз+Дз+Гз	96	0,60	1	27	40	380	2
Дахнівське	78	1	25,0		20,8	8Сз2Дз	140	0,50	2	29	52	310	2
Дахнівське	110	11	4,2		4,4	9Сз1Дз+Бп	85	0,70	1А	29	40	450	2
Всього:			91,7		58,2								
Потребує ССР по філії				60,0 га									

В результаті обстеження встановлено:

Лісові насадження філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» ослаблені будь – якими природними чинниками, а саме: посуха, різке зниження ґрунтових вод, висока температура повітря, сильні вітри, що призводять до вітровалів, в результаті чого дерева згодом вражені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, часто призводять до ряду послідовних негативних змін в лісових екосистемах, викликають повне або часткове порушення біологічної стійкості насаджень, втрату приросту та інші негативні наслідки.

Шкідливість комах і збудників хвороб виявляється у порушенні структури крон, частковій або повній втраті хвої, зменшенні або відсутності приросту, зменшенні стійкості до дії вітру та інших чинників, погіршенні санітарного стану дерев або їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

Одним із заходів покращення санітарного стану лісів, зменшення небезпеки поширення осередків стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення санітарно – оздоровчих заходів. Цей своєчасний захід дає змогу отримати певні обсяги ділової деревини до того, як вона погіршила якість унаслідок пошкодження комахами та ураження дереворуйнівними

грибами – супутниками заселених дерев, які викликають враження заболонною синьою гниллю (офіостома), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», в рубку відводяться не тільки відмерлі і сухостійні екземпляри, які пошкоджені шкідниками і хворобами лісу, а й навіть відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвосою та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтувато – зеленого, пошкоджені шкідливими організмами.

Незважаючи на проведені санітарно-оздоровчі заходи, загальна площа насаджень Дахнівського та Тясминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» з порушеною і втраченою біологічною стійкістю значно зменшилась, але не зникла зовсім.

Напредставлених для оглядусоснових ділянкахвище вказаних лісництвахспостерігаються розладнані насадження з галявинами площею 0,1 га, з різким зниженням повноти до критичної, утворенівибірковими санітарними рубками минулих років в період масового враження стовбуровими шкідниками -короїдами:верхівковим короїдом і великим сосновим лубоїдом, вусачами: чорним сосновим, рагієм ребристим і кореневим коротковусим й златкою синьою сосною.До речі, треба відмітити, що в кварталі 31 виділі 16(4) Дахнівського лісництва спостерігали «стрижку пагонів» - ознаки додаткового харчування великого соснового лубоїда, який є одним із найбільш агресивних видів шкідників сосни.

Дерева сосни з дуже ажурною кроною, із жовтувато-зеленою хвосою, де відсутній приріст,суховершинні та із всиханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, дерева сосни з поодинокими механічними пошкодженнями кореневих лап або стовбурів більше ніж на 2/3 периметра, в наявності повалені дерева старого сухостою.

По всіх оглянутих соснових ділянках Дахнівського та Тясминського лісництвах спостерігаємо дерева з ранами раку – сірянки (смоляний рак), які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. Є рани витягнутої форми, кора на ранах відшаровується, засохла в повітрі живиця, яка виділялась із зруйнованих смоляних ходів, надала ранам характерне чорнувато – жовте забарвлення. Рани раку – сірянки розташовані в середній і верхній частині стовбурівпід кронами, що призвело додатково до сильного ослаблення дерев, на яких спостерігається зрідження крони із жовто – зеленою та червоною глицею, суховершинність, відсутність приростів.

На обстежених ділянках на деревах сосни Дахнівського та Тясминського лісництв філії «Черкаське лісовегосподарство» ДП «Ліси України»спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні дерева з омелою III категорії санітарного стану,відмираючі та загиблі - IV – VI категорії санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів, під дією вітрів на зріджених ділянках із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

При огляді відмічаємо, омела австрійська, вкорінюючись в гілках соснових верхів, запускаючи свої корені глибоко під кору, розрослась у вічнозелені напівпаразитні кулясті «кущі», отримуючи воду і мінеральне живлення від дерев, на яких живе, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, є причиною зниження довговічності насаджень, призводячи до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев. Вона (омела) є одним із найлютіших ворогів зелених (здорових) соснових насаджень, яка здатна з часом знищити наймогутніше дерево.

Нині відбувається вражаюче розповсюдження цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» (осередок омели австрійської обліковується по філії).

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України», «дерев з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

На хвойних ділянках Дахнівського лісництва в кварталі 34 виділі 10, в кварталі 78 виділі 1 відмічаємо враження деревдереворуйнівними грибами - з виходом плодових тіл соснової губки по стовбурах на різній висоті, що викликає червоно – буру корозійну ядрову гниль. Гниль в стовбурі має форму циліндра, що закінчується виступами різної довжини. Протяжність гнилі становить 5-7 м. Поки на ураженому дереві не з'являються плодові тіла, воно зовні не відрізняється від здорового.

Також спостерігається наявність на стовбурах «тютюнових» сучків і потовщень, що свідчить про розвиток гриба в середині дерева. Це грибовий патоген, що викликає захворювання дерев, яке зазвичай називають червона кільцева гниль або біла плямочка, яка являється серцевинною.

Гнилі соснової губки заподіюють значної технічної шкоди, знижуючи вихід ділових сортиментів. При великих розмірах гнилей в стовбурі втрати ділової деревини можуть досягати 100%. У багатьох випадках уражена деревина не годиться навіть на дрова, так як її теплотворна здатність різко знижується.

Дерев дубів характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони. На ділянках присутня немала кількість дерев дуба без приростів, невідповідні за віком таксаційним показникам (по висоті та діаметру). Наявні стовбури цих дерев з масовими та всихаючими водяними пагонами, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостану.

По дубовим деревах поодинокі спостерігається вихід плодових тіл трутовиків на висоті дерев до 8 м, які є збудником стовбурових гнилей листяних деревних порід. Були виявлені плодові тіла справжнього трутовика, який викликає білу «мармурову» ядрову – заболонну стовбурову гниль.

Ще дубові дерева вражені некрозно – раковими хворобами: поперечним раком, коли рана охопила 100 % периметра стовбура та східчастим з ранами в одному або в кількох місцях понад 1/2 периметра стовбура.

Під час обстеження на деревах листяних порід, під корою були виявлені характерні ходи для вусачів. Через них інфекція не тільки проникає в середину, але і активно поширюється по всьому дереву.

На обстежених ділянках Дахнівського лісництва, згідно перелікових відомостей, залишені дуби в недостатній кількості. Залишати по цьому лісництву життєздатні дерева дуба звичайного як насінники цінної лісоутворюючої породи діаметром більше 28 сантиметрів:

в кварталі 34 виділі 10 не менше 4 штук дерев дуба на 1 гектар,

в кварталі 78 виділі 1 не менше 5 штук дерев дуба на 1 гектар,

в кварталі 110 виділі 11 не менше 7 штук дерев дуба на 1 гектар.

Таким чином, в обстежених насадженнях філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» відібрані в суцільну санітарну рубку ділянки, на яких спостерігається втрата біологічної стійкості насаджень, критична повнота деревостанів у результаті проведених вибіркового санітарних рубок минулих років по причині ослаблення лісових насаджень комплексом екологічно - кліматичних факторів: аномально висока весняно –

осіння температура повітря, засуха, зміна гідрологічного режиму ґрунтів, вітровал, а також інтенсивного пошкодження ослабленого насадження стовбуровими шкідниками та враженням хворобами лісу:

- на всіх представлених соснових ділянках Дахнівського й Тясминського лісництва спостерігається пошкодження короїдами - верхівковим, великим сосновим лубоїдом, синьою сосною златкою та вусачами чорним сосновим, рагієм ребристим та кореневим коротковусим;
- на ділянках Дахнівського лісництва в кварталі 34 виділі 10, в кварталі 78 виділі 1 враження дерев сосни дереворуйнівними грибами – сосною губкою;
- на всіх соснових ділянках враження поодиноких дерев раком – сірянкою;
- вражає розповсюдження омели австрійської - дерева сосни, заселені рослиною – напівпаразитом понад 30 відсотків крони;
- присутні дерева дуба звичайного вражені поперечним раком, східчастим раком, з виходом плодкових тіл трутовиків, збудників стовбурових гнилей, пошкоджені стовбуровими шкідниками – вусачами.

Стовбурові шкідники заподіюють фізіологічну шкоду живим деревам, оскільки ходами перерізають їхню провідну систему та переносять збудників хвороб, заподіючи технічну шкоду деревам та заготовленій деревині. Тому вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев IV - VI категорій санітарного стану вражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язано з патогенним грибом офіостомой.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях. Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків вторинних шкідників.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання – різкий та поступовий.

Впредставлених для огляду соснових насадженнях Дахнівського лісництві філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», площа ділянки, згідно інструментальної зйомки, має відхилення від площі таксаційного виділу, про що вказано в акті розбіжностей:

Дахнівське

від 15.06.2023. квартал 110 виділ 11 площа виділу 4,2 га змінено на 4,4 га, згідно інструментальної зйомки.

Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, провести **суцільну санітарну рубку загальною площею 60,0 га** по лісництвах:

Дахнівське – 58,2 га

квартал 31 виділ 14 площа 0,3 га, квартал 31 виділ 16(4) площа 8,5 га, квартал 34 виділ 9 площа 0,1 га, квартал 34 виділ 10 площа 24,1 га, квартал 78 виділ 1 площа 20,8 га, квартал 110 виділ 11 площа 4,4 га

Тясминське лісництво – 1,8 га

Квартал 243 виділ 24(2) площа 1,8 га.

Запроектовані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року № 756 та Постанови КМУ від 09.12.2020р. № 1224);
- ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
- статті 39 Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);
- заліснення зрубів провести згідно діючих нормативів з дотриманням Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303.

Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею.

Очистку лісосік провести, дотримуючись Правил пожежної безпеки в лісах України.

Підписи:

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»
Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Начальник відділу лісового господарства філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Лісничий Дахнівського лісництва

Лісничий Тясминського лісництва

Представники органів самоврядування:

 А. ЛІСОВА

 О. ДОМАНЧУК

 В. БОБК

 В. СТРИХА

 О. БАСАРАБ

 Р. ПЕРЕПЕЛИЦЯ

Перший заступник сільського голови
Секретар сільської ради,
веконвонену

 М. ПОНОМАРЕВ

 Н. ЧИНАК

Акт

Лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», в яких планується проведення заходів поліпшення санітарного стану лісів

29.09.2023р.

м. Черкаси

Комісія в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЗАВАДСЬКОЇ Тетяни, начальника відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» МАСВСЬКОЇ Ксенії, інженера – лісопатолога I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїси, начальника відділу лісового господарства філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СТРИХИ Віктора, лісничого Свидівського лісництва КРАВЧЕНКА Юрія, лісничого Тясминського лісництва ПЕРЕПЕЛИЦІ Романа, в присутності представників місцевих органів самоврядування, провели з 25 по 29 вересня 2023 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», в яких планується проведення заходів з поліпшення санітарного стану **на 2024 рік, а саме суцільних санітарних рубок, на загальній площі 59,9 га.**

ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ» є правонаступником прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «Черкаське лісове господарство» (наказ Держагентства лісових ресурсів України «Про припинення ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» від 28.10.2022р. № 928), згідно якого ДП «Черкаське лісове господарство» припинене шляхом реорганізації, а саме приєднане до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»).

Правонаступництво всього майна, усіх прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», згідно «ПЕРЕДАВАЛЬНОГО АКТУ балансових рахунків і оборотних активів, зобов'язань, матеріалів лісовпорядкування та документів, які підтверджують речові права на земельні ділянки, нерухоме майно та інше ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», затвердженим наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 30.12.2022 №1259 «Про затвердження передавального акту державного підприємства «Черкаське лісове господарство», після приєднання до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО») переходить до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ», згідно наказу Державного агентства лісових ресурсів України «Про закріплення майна за філією «Черкаське лісове господарство» від 30.12.2022 № 169.

Таксаційна характеристика оглянутих ділянок відповідно матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року (без додавання віку на рік рубки)

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія шкідливості
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Тясминське	250	12	1,7	(1)	0,8	10Сз	90	0,50	1	26	40	290	2
Тясминське	250	21	1,7	(1)	0,5	10Сз+Акб	60	0,70	1А	23	30	310	2
Тясминське	250	22	2,9	(1)	0,2	10Сз	60	0,90	1А	24	32	430	2
Тясминське	250	40	0,4	(1)	0,3	10Сз	90	0,70	2	24	40	330	2
Тясминське	264	12	7,8	(1)	6,9	8Сз2Дз+Бп	85	0,80	2	24	40	365	2
Всього:			14,5		8,7								
Свидівське	41	15	2,7	(1)	2,4	9Сз1Дз	76	0,60	1А	28	36	340	2
Свидівське	41	16	2,1		2,3	10Сз	76	0,70	1А	27	32	440	2
Свидівське	41	17	3,2		3,4	10Сз+Бп	95	0,50	1	29	44	330	2
Свидівське	41	24	8,5		7,7	5Сз4Дз1Бп	120	0,30	2	28	40	170	2
Свидівське	48	6	13,0	(6)	9,9	9Сз1Дз+Клг+Ллг	59	0,70	1А	24	32	350	2
Свидівське	49	1	5,7		5,6	6Сз4Дз+Ябл+Клг	71	0,60	1А	26	32	295	2
Свидівське	49	2	14,5		13,4	8Сз2Дз	66	0,70	1А	26	30	370	2
Свидівське	49	5	2,2		2,5	9Сз1Дз	81	0,70	1	26	32	350	2
Свидівське	49	6	2,6		2,7	2,7	76	0,60	1А	27	32	375	2
Свидівське	49	18	3,4		1,3	5Сз5Дз	71	0,30	1	25	32	200	2
Всього:			57,9		51,2								
Разом ССР по філії:			59,9										

В результаті обстеження встановлено:

Лісові насадження філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» ослаблені будь-якими природними чинниками, а саме: посуха, різке зниження ґрунтових вод, висока температура повітря, сильні вітри, що призводять до вітровалів, в результаті чого дерева згодом вражені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, часто призводять до ряду послідовних негативних змін в лісових екосистемах, викликають повне або часткове порушення біологічної стійкості насаджень, втрату приросту та інші негативні наслідки.

Шкідливість комах і збудників хвороб виявляється у порушенні структури крон, частковій або повній втраті хвої, зменшенні або відсутності приросту, зменшенні стійкості до дії вітру та інших чинників, погіршенні санітарного стану дерев або їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

Одним із заходів покращення санітарного стану лісів, зменшення небезпеки поширення осередків стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення санітарно – оздоровчих заходів. Цей своєчасний захід дає змогу отримати певні обсяги ділової деревини до того, як вона погіршила якість унаслідок пошкодження комахами та ураження дереворуйнівними грибами – супутниками заселених дерев, які викликають враження заболонною синьою гниллю (офіостома), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», в рубку відводяться не тільки відмерлі і сухостійні екземпляри, які пошкоджені шкідниками і хворобами лісу, а й навіть відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвоєю та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтувато – зеленого, пошкоджені шкідливими організмами.

Незважаючи на проведені санітарно-оздоровчі заходи, загальна площа насаджень Свидівського й Тясминського лісництв філії «Черкаське лісового господарство» ДП «Ліси України» з порушеною і втраченою біологічною стійкістю значно зменшилась, але не зникла зовсім.

На представлених для огляду соснових ділянках спостерігаються розладнані насадження з галявинами площею 0,1 га, з різким зниженням повноти до критичної, утворені вибірковими санітарними рубками минулих років в період масового враження стовбуровими шкідниками - короїдами: верхівковим короїдом і великим сосновим лубоїдом, вусачами: чорним сосновим, рагієм ребристим і кореневим коротковусим й златкою синьою сосною. До речі, треба відмітити, що в кварталі 49 виділі 5 Свидівського лісництва спостерігали «стрижку пагонів» - ознаки додаткового харчування великого соснового лубоїда, який є одним із найбільш агресивних видів шкідників сосни.

На соснових ділянках вище вказаних лісництвах дерева сосни з дуже ажурною кроною, із жовтувато-зеленою хвоєю, де відсутній приріст, суховершинні та із всиханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, дерева сосни з поодинокими механічними пошкодженнями кореневих лап або стовбурів більше ніж на 2/3 периметра, в наявності повалені дерева старого сухоостою.

На хвойних ділянках Свидівського лісництва в кварталі 41 виділі 15(1), в кварталі 41 виділі 24, в кварталі 49 виділі 2 відмічаємо враження дерев дереворуйнівними грибами - з виходом плодових тіл соснової губки по стовбурах на різній висоті, що викликає червону – буру корозійну ядрову гниль. Гниль в стовбурі має форму циліндра, що закінчується виступами різної довжини. Протяжність гнилі становить 5-7 м. Поки на ураженому дереві нез'являються плодові тіла, воно зовні не відрізняється від здорового.

Також спостерігається наявність на стовбурах «стюпових» сучків і потовщень, що свідчить про розвиток гриба в середині дерева. Це грибовий патоген, що викликає захворювання дерев, яке зазвичай називають червона кільцева гниль або біла плямочка, яка являється серцевинною.

Гнилі соснової губки заподіюють значної технічної шкоди, знижуючи вихід ділових сортиментів. При великих розмірах гнилей в стовбурі втрати ділової деревини можуть досягати 100%. У багатьох випадках уражена деревина не годиться навіть на дрова, так як її теплотворна здатність різко знижується.

По всіх оглянутих соснових ділянках Свидівського та Тясминського лісництва спостерігаємо дерева з ранами раку – сірянки (смоляний рак), які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. Є рани витягнутої форми, кора на ранах відшаровується, засохла в повітрі живиця, яка виділялась із зруйнованих смоляних ходів, надала ранам характерне чорнувато – жовте забарвлення. Рани раку – сірянки розташовані в середній і верхній частині стовбурів під кронами, що призвело додатково до сильного ослаблення дерев, на яких спостерігається зрідження крони із жовто – зеленою та червоною глищею, суховерхинність, відсутність приростів.

На обстежених ділянках на деревах сосни Свидівського та Тясминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні зелені дерева з омелою, зовні III категорії санітарного стану, але із заселенням омелою більше 30 відсотків крони, є відмираючі та загиблі - IV – VI категорії санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глищею, суховерхинні, без приростів, під дією вітрів на зріджених ділянках із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

При огляді відмічаємо, омела австрійська, вкорінюючись в гілках соснових верхів, запускаючи свої корені глибоко під кору, розрослась у вічнозелені напівпаразитні кулясті «кущі», отримуючи воду і мінеральне живлення від дерев, на яких живе, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, є причиною зниження довговічності насаджень, призводячи до часткової або суцільної суховерхинності й усихання дерев. Вона (омела) є одним із найлютіших ворогів зелених (здорових) соснових насаджень, яка здатна з часом знищити наймогутніше дерево.

Нині відбувається вражаюче розповсюдження цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» (осередок омели австрійської обліковується по філії).

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України», «дерева з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

При обстеженні соснових насаджень Тясминського лісництва у кварталі 264 виділі 12(1), у кварталі 250 виділі 21(1), на всіх обстежених ділянках Свидівського лісництва відмічаємо наявність дерев дуба звичайного, акації, берези, липи, клена, які є в складі або присутні.

Дерева дубів характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховерхинність від 2/3 до 100% крони. На ділянках присутня немала кількість дерев дуба без приростів, невідповідні за віком таксаційним показникам (по висоті та діаметру). Наявні стовбури дерев дуба, липи, клена з масовими та всихаючими водяними пагонами, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостану. Присутні дерева листяних порід VI категорії санітарного стану, берези - без верхів, з трутовиками по стовбурах.

По дубовим деревах поодинокі спостерігається вихід плодкових тіл трутовиків на висоті дерев до 8 м, які є збудником стовбурових гнилей листяних деревних порід. Були виявлені плодкові тіла справжнього трутовика, який викликає білу «мармурову» ядро – заболонну стовбурову гніль.

Ще дубові дерева вражені некрозно – раковими хворобами: поперечним раком, коли рана охопила 100 % периметра стовбура та східчастим з ранами в одному або в кількох місцях понад 1/2 периметра стовбура.

Під час обстеження на деревах листяних порід, під корою були виявлені характерні ходи для вусачів. Через них інфекція не тільки проникає в середину, але і активно поширюється по всьому дереву.

На обстежених ділянках Свидівського лісництва залишати життєздатні дерева дуба звичайного як насадження цінної лісоутворюючої породи діаметром більше 28 сантиметрів не менше 6 - 8 штук дерев дуба на 1 гектар.

Таким чином, в обстежених насадженнях філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» відібрані в суцільну санітарну рубку ділянки, на яких спостерігається втрата біологічної стійкості насаджень, критична повнота деревостанів у результаті проведених вибіркових санітарних рубок минулих років по причині ослаблення лісових насаджень комплексом екологічно - кліматичних факторів: аномально висока весняно - осіння температура повітря, засуха, зміна гідрологічного режиму ґрунтів, вітровал, а також інтенсивного пошкодження ослабленого насадження стовбуровими шкідниками та враженням хворобами лісу:

- на всіх представлених соснових ділянках Свидівського й Тясминського лісництв спостерігається пошкодження короїдами - верхівковим, великим сосновим лубоїдом, синьою сосною златкою та вусачами чорним сосновим, рагієм ребригим та кореневим коротковусим;
- на всіх соснових ділянках враження поодиноких дерев раком - сірянкою;
- вражає розповсюдження омели австрійської - дерева сосни, заселені рослиною - напівпаразитом понад 30 відсотків крони;
- присутні дерева дуба звичайного вражені поперечним раком, східчастим раком, з виходом плодкових тіл трутовиків, збудників стовбурових гнилей, пошкоджені стовбуровими шкідниками - вусачами.

Стовбурові шкідники заподіюють фізіологічну шкоду живим деревам, оскільки ходами перерізають їхню провідну систему та переносять збудників хвороб, заподіючи технічну шкоду деревам та заготовленій деревині. Тому вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев IV - VI категорій санітарного стану вражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язано з патогенним грибом офіостомой.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях. Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків вторинних шкідників.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання - різкий та поступовий.

Напредставлених для огляду соснових ділянках Свидівського лісництва площі ділянок, згідно інструментальної зйомки, мають відхилення від площ таксаційних виділів, про що вказано в актах розбіжностей, які затверджені Центрально - Західним міжрегіональним управлінням:

- від 19.07.2023 квартал 41 виділ 16 площа виділу 2,1 га змінено на 2,3га;
- від 19.07.2023 квартал 41 виділ 17 площа виділу 3,2 га змінено на 3,4га;
- від 29.06.2023 квартал 48 виділ 6 площа виділу 13,0 га змінено на 13,3га;
- від 19.07.2023 квартал 49 виділ 2 площа виділу 14,5 га змінено на 14,7га;
- від 19.07.2023 квартал 49 виділ 5 площа виділу 2,2 га змінено на 2,5 га;
- від 19.07.2023 квартал 49 виділ 6 площа виділу 2,6 га змінено на 2,7 га.

Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, провести суцільну санітарну рубку загальною площею 59,9га по лісництвах:

Свидівське лісництво – 51,2га

квартал 41 виділ 15(1) площа 2,4 га, квартал 41 виділ 16 площа 2,3 га, квартал 41 виділ 17 площа 3,4 га, квартал 41 виділ 24 площа 7,7 га, квартал 48 виділ 6(6) площа 9,9 га, квартал 49 виділ 1 площа 5,6 га, квартал 49 виділ 2 площа 13,4 га, квартал 49 виділ 5 площа 2,5 га, квартал 49 виділ 6 площа 2,7 га, квартал 49 виділ 18 площа 1,3 га.

Тясминське лісництво – 8,7 га

квартал 250 виділ 12(1) площа 0,8 га, квартал 250 виділ 21(1) площа 0,5 га, квартал 250 виділ 22 (1) площа 0,2 га, квартал 250 виділ 40(1) площа 0,3 га, квартал 264 виділ 12(1) площа 6,9га.

Запроєктовані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року № 756 та Постанови КМУ від 09.12.2020р. № 1224);
 - ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
 - статті 39 Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);
 - записки зрубів провести згідно діючих нормативів з дотриманням Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303.
- Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею.
Очистку лісосік провести, дотримуючись Правил пожежної безпеки в лісах України.

Підписи:

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

 Т.ЗАВАДСЬКА

Начальник відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

 К.МАСВСЬКА

Інженер – лісопатолог I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

 Р.РУДЬ

Начальник відділу лісового господарства філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

В. СТРИХА

Лісничий Свидівського лісництва Ю.КРАВЧЕНКО

Лісничий Тясминського лісництва

 Р. ПЕРЕПЕЛИЦЯ

Представники органів самоврядування:

Секретар Н.ГОЩИН Т.ГОЩИН
Перший заступник місцевого голови М.ПАЩИН

Акт

обстеження насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки по філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» на 2024 рік

04.06.2024р.

с. Геронимівка

Комісією в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЗАВАДСЬКОЇ Тетяни, інженера – лісопатолога I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїси, головного лісничого філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СИДОРЕНКА Олександра, лісничого Закревського лісництва КОВТУНА Тараса, лісничого Тясминського лісництва ПЕРЕПИЛИЦІ Романа, в присутності представників органів місцевого самоврядування, проведено з 03 по 04 червня 2024 року обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» на доцільність призначення насаджень в **суцільну санітарну рубку загальною площею 10,1 га.**

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, без додавання віку на рік рубки, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на I	
Закревське	8	10	27,8	8	7,7	10Сз+Дз	84	0,60	1	26	32	330	4
Закревське	10	2	5,7	1	1,6	10Сз	62	0,70	1	22	24	330	4
Разом по л-ву:			33,5		9,3								
Тясминське	243	23	2,0	2	0,8	9Сз1Дз+Ос	76	0,70	1	24	28	343	2
Разом по л-ву:			2,0		0,8								
Всього по філії ССР:					10,1								

В результаті обстеження встановлено:

Своєчасний лісогосподарський захід спрямований на поліпшення санітарного стану лісів дає змогу одержати певні обсяги ліквідної деревини, вищого класу якості в насадженнях, ослабленими різними чинниками(хворобами, стовбуровими комахами), які спричиняють швидке відмирання дерев і стрімке погіршення якості деревини.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», відбір дерев для санітарної рубки здійснюється з урахуванням категорій стану дерев, це сухостійні, відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвоєю та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтувато – зеленого, які пошкоджені шкідниками та хворобами лісу.

Незважаючи на постійне здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів загальна площа насаджень Закревського та Тясминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» з порушеною і втраченою біологічною стійкістю зменшилась, але не зникла зовсім.

Обстежені ділянки філії «Черкаське лісове господарство» розладнені (розріджені) до критичного показника повноти в результаті проведення вибіркової санітарної рубки минулих років. Дані насадження втратили спроможність протистояти несприятливій дії природних і антропогенних чинників, зберігати властивості, функції, довговічності і тривалості періоду

росту, спроможність дерев пригнічувати розвиток патогена чи нейтралізувати його токсин і залишатися здоровими, протистояти дії шкідливих організмів.

При обстеженні хвойних насаджень по Закревському та Тясминському лісництвах відмічаємо наявність дерев VI категорії санітарного стану без глиці, дерева V категорії санітарного стану з червоною глицею, і дерева IV категорії – із світло-зеленою, дуже зрідженою, а часто і із відсутнім верхом. Під впливом сильних вітрів на зріджених ділянках присутні дерева із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, із зламами в комелі та завислими на поряд стоячі дерева. Дерев сосни V - VI категорії санітарного стану з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками.

При огляді дерев сосни, стоячих, похилених та повалених, встановили по характерним маточним та личинковим ходах, льотних отворах - пошкодження стовбурів верхівковим короїдом, малим та великим сосновими лубоїдами, вусачем чорним сосновим, рагієм ребристим, вусачем кореневим коротковусим, рідше - златками.

У хвойних насадженнях Тясминського лісництва квартал 243 виділ 23.2 спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. На ділянці присутні дерева з омелою III категорії санітарного стану, крони яких заселені омелою понад 30 відсотків, є відмираючі та сухостійні - IV – VI категорії санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів.

При огляді відмічаємо, омела австрійська, вкорінюючись в гілках соснових верхів, запускаючи свої корені глибоко під кору, розрослась у вічнозелені напівпаразитні кулясті «кущі», отримуючи воду і мінеральне живлення від дерев, на яких живе, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, і є причиною зниження довговічності насаджень, призводячи до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев.

На даний час відбувається вражаюче поширення та розвиток цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство».

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України» «дерева з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

Також на всіх обстежених соснових ділянках присутні поодинокі дерева з виразками раку – сірянки, які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. На уражених деревах спостерігається суховершинність, хвоя жовто-зелена або червона, крони зріджені, відсутній приріст. В місцях розвитку виразки раку-сірянки кора відшаровується та оголюється деревина, на поверхні якої накопичується живиця із зруйнованих смоляних ходів.

На ділянках де є в складі або присутні листяні породи (дуб, осика) будуть відібрані дерева IV-VI категорії санітарного стану, які характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони, масові водяні пагони, що свідчить втрату біологічної стійкості деревостану, відсутність приростів. Обстеженні стовбури дерев листяних порід пошкоджені шкідниками, на яких під корою виявлені характерні ходи для вусачів, заболонників.

По Тясминському лісництву квартал 243 виділ 23.1 залишати дерева дуба діаметром більше 24 сантиметрів як насінники цінної лісоутворюючої породи.

Обстежені ділянки лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» занести в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу:

- осередок комплексу стовбурових шкідників (короїди та вусачі: верхівковий короїд, малий та великий соснові лубоїди, вусачі чорний сосновий, кореневий коротковусий, рагій ребристий) - по Закревському лісництву квартал 8 виділ; 10.8, квартал 10 виділ 2.1 та Тясминському лісництву квартал 243 виділ 23.2 та
- осередок омели австрійської Тясминське лісництво квартал 243 виділ 23.2.

Таким чином, в обстежених насадженнях філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» відібрані в суцільну санітарну рубку ділянки з критичною повнотою, на яких дерева, вражені хворобами лісу та пошкоджені стовбуровими шкідниками, а саме:

- дерева сосни – з омелою австрійською, де заселення крони більше 30%;
- дерева пошкоджені стовбуровими шкідниками, а саме: короїдами: верхівковим короїдом, малим та великим сосновими лубоїдами, заболонниками, вусачами: чорним сосновим, кореневим коротковусим, дубовим та рагієм ребристим, златками;
- дерева сосни, вражені раком – сірянкою.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях. Довготривале знаходження насадження в такому незадовільному санітарному стані може призвести до виникнення масових осередків вторинних шкідників.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання – різкий та поступовий.

З метою поліпшення санітарного стану лісів, запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, дані насадження потребують проведення **суцільної санітарної рубки на загальній площі 10,1 га**, а саме:

Закревське лісництво - квартал 8 виділ 10.8 площа 7,7 га, квартал 10 виділ 2.1 площа 1,6 га;

Тясминське лісництво – квартал 243 виділ 23.2 площа 0,8 га.

Запроектовані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями);
- ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
- статті 39 Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);
- заліснення зрубів провести згідно Правил відтворення лісів (затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01 березня 2007 року № 303).

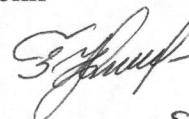
Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею після приймання в установленому порядку заготовленої деревини.

Очистку лісосік провести згідно чинних нормативних актів.

Акт складений в трьох примірниках.

Фотозвіт додається.

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

 Тетяна ЗАВАДСЬКА

Інженер – лісопатолог I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

 Раїса РУДЬ

Головний лісничий філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

 Олександр СИДОРЕНКО

Лісничий Закревського лісництва

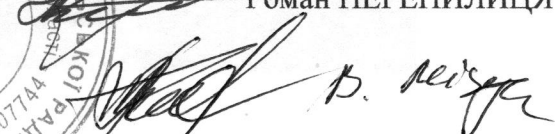
Тарас КОВТУН

Лісничий Тясминського лісництва

 Роман ПЕРЕПИЛИЦЯ

Представники органів місцевого самоврядування

 B. Neizger

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», в яких планується проведення заходів поліпшення санітарного стану лісів

06.10.2023р.

м. Черкаси

Комісія в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЛІСОВОЇ Аліни, начальника відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Олени, інженера – лісопатолога I категорії відділу діагностики РУДЬ Раїси, інженера – лісопатолога I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКА Володимира, головного лісничого філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СИДОРЕНКА Олександра, інженера охорони та захисту лісу філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» БУТКА Романа, лісничого Білозірського лісництва КРАВЧЕНКА Павла, лісничого Дахнівського лісництва БАСАРАБА Олександра, лісничого Тясминського лісництва ПЕРЕПЕЛИЦІ Романа, в присутності представників місцевих органів самоврядування, провели з 03 по 06 жовтня 2023 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», в яких планується проведення заходів з поліпшення санітарного стану **на 2024 рік, а саме суцільних санітарних рубок, на загальній площі 71,2 га.**

ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ» є правонаступником прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «Черкаське лісове господарство» (наказ Держагентства лісових ресурсів України «Про припинення ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» від 28.10.2022р. № 928), згідно якого ДП «Черкаське лісове господарство» припинене шляхом реорганізації, а саме приєднане до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»).

Правонаступництво всього майна, усіх прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», згідно «ПЕРЕДАВАЛЬНОГО АКТУ балансових рахунків і оборотних активів, зобов'язань, матеріалів лісовпорядкування та документів, які підтверджують речові права на земельні ділянки, нерухоме майно та інше ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», затвердженим наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 30.12.2022 №1259 «Про затвердження передавального акту державного підприємства «Черкаське лісове господарство», після приєднання до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО») переходить до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ», згідно наказу Державного агентства лісових ресурсів України «Про закріплення майна за філією «Черкаське лісове господарство» від 30.12.2022 № 169.

Таксаційна характеристика оглянутих ділянок відповідно матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року (без додавання віку на рік рубки)

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Тясминське	243	22	13,0	(5)	1,1	10Сз	66	0,75	1А	25	28	405	2
Тясминське	243	23	2,0		0,9	9Сз1Дз+Ос	76	0,70	1	24	28	343	2
Тясминське	246	3	24,3	(13)	4,6	10Сз	95	0,50	2	24	32	270	2
Тясминське	250	2	1,3	(1)	1,0	10Сз	90	0,70	2	24	44	380	2
Тясминське	250	41	1,5	(1)	1,3	10Сз	90	0,50	1	26	40	290	2
Тясминське	252	8	5,3	(1)	4,9	10Сз	90	0,60	1	26	36	320	2
Тясминське	252	9	17,5	(7)	1,3	10Сз	95	0,40	2	26	40	230	2
Тясминське	264	2	13,0		9,8	9Сз1Дз	74	0,60	1	26	36	325	2
Тясминське	264	10	8,0	(4)	2,1	10Сз+Дз	64	0,90	1	24	32	420	2
Тясминське	264	10	8,0	(5)	1,9	10Сз+Дз	64	0,90	1	24	32	420	2
Тясминське	264	15	7,9	(5)	0,3	9Сз1Дз+Бп	81	0,60	1	26	32	310	2
Тясминське	264	15	7,9	(6)	0,3	9Сз1Дз+Бп	81	0,60	1	26	32	310	2
Тясминське	285	4	2,9	(1)	2,3	10Сз	90	0,50	2	25	32	290	2
Тясминське	285	5	8,0	(7)	3,2	9Сзк1Дз	52	0,80	1А	22	24	340	2
Всього:			119,5		35,0								
Білозірське	223	29	11,0	(2)	2,9	10Сз+Дз+Лпд	81	0,60	1А	29	36	370	2
Білозірське	223	29	11,0		8,3	10Сз+Дз+Лпд	81	0,60	1А	29	36	370	2
Білозірське	287	7	1,5		1,4	8Сз2Дз+Бп	85	0,70	1	28	36	450	2
Білозірське	293	7	11,0	(2)	9,1	9Сз1Дз+Гз	73	0,70	1	26	32	380	2
Білозірське	293	16	6,7	(2)	1,5	6Сз2Дз2Бп	60	0,80	1А	24	30	330	2
Всього:			41,2		23,2								
Дахнівське	31	9	14,0		13,0	10Сз+Дз	76	0,80	1А	27	44	480	2
Разом по філії : 71,2													

В результаті обстеження встановлено:

Лісові насадження філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» ослаблені будь – якими природними чинниками, а саме: посуха, різке зниження ґрунтових вод, висока температура повітря, сильні вітри, що призводять до вітровалів, в результаті чого дерева

згодом вражені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, часто призводять до ряду послідовних негативних змін в лісових екосистемах, викликають повне або часткове порушення біологічної стійкості насаджень, втрату приросту та інші негативні наслідки.

Шкідливість комах і збудників хвороб виявляється у порушенні структури крон, частковій або повній втраті хвої, зменшенні або відсутності приросту, зменшенні стійкості до дії вітру та інших чинників, погіршенні санітарного стану дерев або їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

Одним із заходів покращення санітарного стану лісів, зменшення небезпеки поширення осередків стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення санітарно – оздоровчих заходів. Цей своєчасний захід дає змогу отримати певні обсяги ділової деревини до того, як вона погіршила якість унаслідок пошкодження комахами та ураження дереворуйнівними грибами – супутниками заселених дерев, які викликають враження заболонною синьою гниллю (офіостома), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», в рубку відводяться не тільки відмерлі і сухостійні екземпляри, які пошкоджені шкідниками і хворобами лісу, а й навіть відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвоєю та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтувато – зеленого, пошкоджені шкідливими організмами.

Незважаючи на проведені санітарно-оздоровчі заходи, загальна площа насаджень Білозірського, Дахнівського й Тяминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» з порушеною і втраченою біологічною стійкістю значно зменшилась, але не зникла зовсім.

На представлених для огляду соснових ділянках вище вказаних лісництвах спостерігаються розладнані насадження з галявинами площею 0,1 га, з різким зниженням повноти до критичної, утворені вибірковими санітарними рубками минулих років в період масового враження стовбуровими шкідниками - короїдами: верхівковим короїдом і великим сосновим лубоїдом, вусачами: чорним сосновим, рагієм ребристим і кореневим коротковусим й златкою синьою сосною.

Дерева сосни з дуже ажурною кроною, із жовтувато-зеленою хвоєю, де відсутній приріст, суховершинні та із всиханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, дерева сосни з поодинокими механічними пошкодженнями корневих лап або стовбурів більше ніж на 2/3 периметра, в наявності повалені дерева старого сухостою.

По всіх оглянутих соснових ділянках Білозірського, Дахнівського та Тяминського лісництвах спостерігаємо дерева з ранами раку – сірянки (смоляний рак), які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. Є рани витягнутої форми, кора на ранах відшаровується, засохла в повітрі живиця, яка виділялась із зруйнованих смоляних ходів, надала ранам характерне чорнувато – жовте забарвлення. Рани раку – сірянки розташовані в середній і верхній частині стовбурів під кронами, що призвело додатково до сильного ослаблення дерев, на яких спостерігається зрідження крони із жовто – зеленою та червоною глицею, суховершинність, відсутність приростів.

На обстежених ділянках на деревах сосни Білозірського, Дахнівського та Тяминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні зелені дерева, зовні III категорії санітарного стану, на верхівках яких заселення омелою більше 30 відсотків, та відмираючі та загиблі - IV – VI категорії санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів, під дією вітрів на зріджених ділянках із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з

дугоподібно зігнутими стовбурами, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

При огляді відмічаємо, омела австрійська, вкорінюючись в гілках соснових верхів, запускаючи свої корені глибоко під кору, розрослась у вічнозелені напівпаразитні кулясті «куші», отримуючи воду і мінеральне живлення від дерев, на яких живе, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, є причиною зниження довговічності насаджень, призводячи до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев. Воїна (омела) є одним із найлютіших ворогів зелених (здорових) соснових насаджень, яка здатна з часом знищити наймогутніше дерево.

Нині відбувається вражаюче розповсюдження цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» (осередок омели австрійської обліковується по філії).

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України», «дерева з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

В Тясминському лісництві в кварталі 285 виділі 5(7) виявлено враження кореневими гнилями, де спостерігаються наявні ознаки, характерними для кореневої губки - це відмерлі та всихаючі дерева, групове та куртинне всихання з випаданням дерев, пошкодження дерев стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки), галявини, що оточуються дуже ослабленими (хворими), всихаючими деревами з ажурними кронами, короткими пагонами з блідо - зеленою хвоєю у вигляді пучків, свіжим та старим сухостоєм, з окорованою нижньою частиною стовбурів, з нальотом чорно-коричневого кольору. (Осередок кореневої губки по філії «Черкаське лісове господарство» обліковується.)

В результаті враження кореневими гнилями, деревостани втрачають свою механічну стійкість, звідси і вітровальні дерева. Коренева губка викликає строкату, корозійну, ядрову, кореневу і комлеву гниль, відшарування кори в нижній частині стовбура. Гриб дуже поширений і шкідливий.

Дерева присутніх листяних порід (дуб, липа, береза, поодинокі граб) характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони, в наявності дерева VI категорії санітарного стану. На ділянках присутня немала кількість дерев дуба без приростів, невідповідні за віком таксаційним показникам (по висоті та діаметру). Наявні стовбури цих дерев без верхів та з масовими й всихаючими водяними пагонами, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостану.

По листяним деревах поодинокі спостерігається вихід плодових тіл трутовиків, які є збудниками стовбурових гнилей листяних деревних порід. Спостерігаємо вихід плодових тіл справжнього та несправжнього трутовиків на стовбурах дерев на різній висоті від 1,0 до 10,0 метрів, які викликають білу «мармурову» ядрово-заболонну стовбурну гниль корозійного типу та білу ядрову смугасту стовбурову гниль корозійного типу із «чорними звивистими лініями», які відокремлюють гниль від здорового. Зараження відбувається через рани, морозобоїни.

Ще дубові дерева вражені некрозно – раковими хворобами: поперечним раком, коли рана охопила 100 % периметра стовбура та східчастим з ранами в одному або в кількох місцях понад 1/2 периметра стовбура.

Під час обстеження на деревах листяних порід, під корою були виявлені характерні ходи для вусачів. Через них інфекція не тільки проникає в середину, але і активно поширюється по всьому дереву.

На обстежених ділянках Дахнівського, Тясминського та Білозірського лісництв, згідно перелікових відомостей, залишені дуби в недостатній кількості. Залишати життєздатні дерева дуба звичайного як насінники цінної лісоутворюючої породи діаметром більше 28 сантиметрів 5 – 7 штук дерев на 1 гектар.

Таким чином, в обстежених насадженнях філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» відібрані в суцільну санітарну рубку ділянки, на яких спостерігається втрата біологічної стійкості насаджень, критична повнота деревостанів у результаті проведених вибіркового санітарних рубок минулих років по причині ослаблення лісових насаджень комплексом екологічно - кліматичних факторів: аномально висока весняно – осіння температура повітря, засуха, зміна гідрологічного режиму ґрунтів, вітровал, а також інтенсивного пошкодження ослабленого насадження стовбуровими шкідниками та враженням хворобами лісу:

- на всіх представлених соснових ділянках Білозірського, Дахнівського та Тясминського лісництв спостерігається пошкодження короїдами - верхівковим, великим сосновим лубоїдом, синьою сосною златкою та вусачами чорним сосновим, рагієм ребристим та кореневим коротковусим;
- на ділянках Тясминського лісництва в кварталі 285 виділі (7), враження насадження сосни кореневою губкою;
- на всіх соснових ділянках враження поодиноких дерев раком – сірянкою;
- вражаюче розповсюдження омели австрійської - дерева сосни, заселені рослиною – напівпаразитом понад 30 відсотків крони;
- присутні дерева дуба звичайного вражені поперечним раком;
- присутні листяні породи (дуб, липа, береза, граб) вражені східчастим раком,
- спостерігаються дерева з виходом плодкових тіл трутовиків, збудників стовбурових гнилей, та пошкоджені стовбуровими шкідниками – вусачами.

Стовбурові шкідники заподіюють фізіологічну шкоду живим деревам, оскільки ходами перерізають їхню провідну систему та переносять збудників хвороб, заподіючи технічну шкоду деревам та заготовленій деревині. Тому вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев IV - VI категорій санітарного стану вражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язано з патогенним грибом офіостомой.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях. Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків вторинних шкідників.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання – різкий та поступовий.

В представлених для огляду соснових насадженнях Білозірського лісництва філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», площа ділянки, згідно інструментальної зйомки, має відхилення від площі таксаційного виділу, про що вказано в акті розбіжностей:

Білозірське лісництво

Від 23.05.2023. квартал 223 виділ 29 площа виділу 11,0 га змінено на 11,2 га, згідно інструментальної зйомки.

Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, провести **суцільну санітарну рубку загальною площею 71,2 га** по лісництвах:

Тясминське лісництво – 35,0 га

квартал 243 виділ 22(5) площа 1,1 га, квартал 243 виділ 23 площа 0,9 га, квартал 246 виділ 3(13) площа 4,6 га, квартал 250 виділ 2(1) площа 1,0 га, квартал 250 виділ 41(1) площа 1,3 га, квартал 252 виділ 8(1) площа 4,9 га, квартал 252 виділ 9(7) площа 1,3 га, квартал 264 виділ 2 площа 9,8 га, квартал 264 виділ 10(4) площа 2,1 га, квартал 264 виділ 10(5) площа 1,9 га, квартал 264 виділ 15(5) площа 0,3 га, квартал 264 виділ 15(6) площа 0,3 га, квартал 285 виділ 4(1) площа 2,3 га, квартал 285 виділ 5(7) площа 3,2 га.

Білозірське лісництво – 23,2 га

квартал 223 виділ 29(2) площа 2,9 га, квартал 223 виділ 29 площа 8,3 га, квартал 287 виділ 7 площа 1,4 га, квартал 293 виділ 7(2) площа 9,1 га, квартал 293 виділ 16(2) площа 1,5 га.

Дахнівське лісництво – 13,0 га

квартал 31 виділ 9 площа 13,0 га.

Запроектовані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року № 756 та Постанови КМУ від 09.12.2020р. № 1224);
 - ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
 - статті 39 Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);
 - заліснення зрубів провести згідно діючих нормативів з дотриманням Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303.
- Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею.
Очистку лісосік провести, дотримуючись Правил пожежної безпеки в лісах України.

Підписи:

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

А. ЛІСОВА

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

О. ДОМАНЧУК

Інженер – лісопатолог I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

Р.РУДЬ

Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

В. БОБК

Головний лісничий філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

О. СИДОРЕНКО

Інженер охорони та захисту лісу філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Р. БУТКО

Лісничий Білозірського лісництва

П.КРАВЧЕНКО

Лісничий Дахнівського лісництва

О. БАСАРАБ

Лісничий Тясминського лісництва
Представники органів самоврядування:

Р. ПЕРЕПЕЛИЦЯ

Кметуповіс сільського ради

Ташковець Ю.

Крайній керівник лісного господарства

Ришківський І.

Акт

обстеження насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки по філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» на 2024 рік

11.06.2024р.

с. Геронимівка

Комісією в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЗАВАДСЬКОЇ Тетяни, начальника відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Олени, інженера – лісопатолога I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїси, інженера – лісопатолога I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКА Володимира, головного лісничого філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СИДОРЕНКА Олександра, лісничого Дубіївського лісництва КОЗАЧЕНКА Ігоря, лісничого Мошнівського лісництва ШВЕДА Романа, в присутності представників органів місцевого самоврядування, проведено з 05 по 07 червня та з 10 по 11 червня 2024 року обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» на доцільність призначення насаджень в суцільну санітарну рубку загальною площею 70,1 га.

Таксаційна характеристика оглянутих ділянок відповідно матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року (без додавання віку на рік рубки):

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Мошнівське	2	13	13,0	4	7,7	10Сз	81	0,70	2	23	28	345	2
Мошнівське	2	15	0,7		0,7	10Сз	76	0,60	2	22	28	270	2
Мошнівське	2	16	0,8		0,8	10Сз	52	0,70	1	18	20	250	2
Мошнівське	3	8	3,7	4	1,9	10Сз	72	0,70	2	21	28	300	2
Мошнівське	4	7	5,5		3,5	10Сз	81	0,70	2	23	28	330	2
Мошнівське	14	1	4,5	2	3,8	10Сз	85	0,60	1	25	32	300	2
Мошнівське	14	2	1,5		0,7	10Сз	85	0,60	1	25	32	300	2
Мошнівське	14	4	4,7		2,7	10Сз	91	0,60	1	27	36	350	2
Мошнівське	15	25	8,3		7,4	10Сз	95	0,50	1	28	40	330	2
Мошнівське	16	21	15,0	1	13,1	10Сз	95	0,60	1	27	36	360	2
Мошнівське	16	26	0,9		0,7	10Сз	95	0,60	1	27	36	350	2
Мошнівське	36	2	3,5		3,0	10Сз+Дз+Брс	67	0,70	1	23	24	340	2
Разом по л-ву:			62,1		46,0								
Дубіївське	171	6	13,0	4	1,3	9Сз1Дз+Бп	100	0,50	1	27	36	260	2
Дубіївське	171	6	13,0	5	0,6	9Сз1Дз+Бп	100	0,50	1	27	36	260	2
Дубіївське	175	4	8,0	1	0,5	10Сз	44	0,80	1А	20	22	320	2
Дубіївське	175	7	5,8		3,1	10Сз	110	0,40	2	26	44	240	2
Дубіївське	175	17	8,3	1	7,5	10Сз	90	0,50	1А	30	40	370	2
Дубіївське	179	1	4,4		0,9	10Сз+Дз	95	0,73	1	29	40	480	2
Дубіївське	179	1	4,4	3	1,4	10Сз+Дз	95	0,73	1	29	40	480	2

Дубіївське	183	21	2,8		1,6	10Сз	91	0,60	1А	30	40	420	2
Дубіївське	183	31	3,8		1,4	10Сз	126	0,40	2	26	44	230	2
Дубіївське	193	36	5,2		3,1	10Сз	106	0,50	2	27	36	320	2
Дубіївське	195	1	21,0	10	0,5	10Сз	100	0,60	1	28	36	400	2
Дубіївське	195	1	21,0	11	1,3	10Сз	100	0,60	1	28	36	400	2
Дубіївське	195	8	2,9	2	0,9	10Сз	91	0,70	1	29	36	460	2
Разом по л-ву:			113,6		24,1								
Всього по філії ССР:					70,1								

В результаті обстеження встановлено:

На представлених для огляду соснових ділянках Дубіївського та Мошнівського лісництвах філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» спостерігаються розладнані(розрідженні) насадження, в більшості, стиглого та перестійного віку, з галявинами площею 0,1га і більше, з різким зниженням повноти до критичної, утворені вибірковими санітарними рубками минулих років.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», в рубку відводяться не тільки відмерлі і сухостійні екземпляри, які пошкоджені шкідниками і хворобами лісу, а й навіть відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвоєю та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтувато – зеленого, на яких відсутні прирости, вражені дерева хворобами лісу та пошкоджені стовбуровими шкідниками.

При огляді хвойних насаджень по Дубіївському та Мошнівському лісництвах відмічаємо наявність дерев VI категорії санітарного стану без глиці, дерева V категорії санітарного стану з червоною глицею і дерева IV категорії – із світло -зеленою, дуже зрідженою, а часто і із відсутнім верхом. Під дією вітрів на цих зріджених ділянках присутні дерева із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, із зламами в комелі та завислими на рядом стоячі дерева. Дерев сосни V - VI категорій санітарного стану з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками. Аналізуючи маточні та личинкові ходи, льотні отвори на стовбурах повалених дерев, встановили пошкодження верхівковим короїдом, малим та великим сосновими лубоїдами, вусачем чорним сосновим, рагієм ребристим, вусачем кореневим коротковусим, рідше - златками.

По Дубіївському лісництву у кварталі 171 виділі 6.4, у кварталі 183 виділі 31 відмічаємо пошкодження дереворуйнівними грибами з виходом плодових тіл соснової губки, яка викликає строкату ядрову стовбурну гниль корозійного типу. Протяжність гнилі складає 4 – 12 метрів. Поки на ураженому дереві не з'являться плодові тіла, воно зовні не відрізняється від здорових. Наявність на оглянутих стовбурах «тютюнових» сучків і потовщень також свідчить про розвиток гриба в середині дерева.

Також по вище вказаним лісництвах на всіх оглянутих ділянках спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні дерева, зовні III категорії санітарного стану, в яких крони заселені понад 30 відсотків омелою, відмираючі та сухостійні - IV – VI категорій санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

При огляді відмічаємо, омела австрійська спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, є причиною зниження довговічності насаджень, призвела до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев. Омела є одним із найлютіших ворогів зелених (здорових) соснових насаджень, яка здатна з часом знищити наймогутніше дерево.

Нині відбувається вражаюче розповсюдження цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України».

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України», «дерев з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

Також спостерігаємо поодинокі дерева з ранами раку – сірянки (смоляний рак), які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. Є рани витягнутої форми, кора на ранах відшаровується, живиця в повітрі засохла. Рани раку – сірянки розташовані в середній і верхній частині стовбурів під кронами, що призвело додатково до сильного ослаблення дерев, на яких спостерігається зрідження крони із жовто – зеленою та червоною глицею, суховершинність, відсутність приростів.

На обстежених ділянках Дубіївського та Мошнівського лісництвах, де присутні дерева дуба звичайного, у суцільну санітарну рубку будуть відібрані і наявні листяні породи IV – VI категорій санітарного стану, які характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони. На ділянках присутня немала кількість дерев дуба без приростів, невідповідні за віком таксаційним показникам (по висоті та діаметру). Наявні стовбури цих дерев з масовими та всихаючими водяними пагонами, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостану.

По дубовим деревах поодинокі спостерігається вихід плодкових тіл трутовиків, які є збудниками стовбурових гнилей листяних деревних порід. Були виявлені плодові тіла справжнього трутовика, який викликає білу «мармурову» ядро – заболонну стовбуру гніль.

Ще листяні дерева вражені некрозно – раковими хворобами: поперечним раком дуба, коли рана охопила 100 % периметра стовбура та східчастим раком (всі наявні листяні породи) з ранами в одному або кількох місцях понад 1/2 периметра стовбура.

Під час обстеження на деревах листяних порід, під корою були виявлені характерні ходи для вусачів, заболонників.

На обстежених ділянках із наявністю в складі дуба залишати дерева діаметром більше 24 сантиметрів як насінники цінної лісоутворюючої породи.

Обстежені ділянки лісових масивів філії «Черкаське лісове господарство» занести в **Книгу обліку шкідників та хвороб лісу як осередок комплексу стовбурових шкідників (короїди та вусачі: верхівковий короїд, малий та великий соснові лубоїди, вусачі чорний сосновий, кореневий коротковусий, рагій ребристий) та осередок омели австрійської :**

по **Дубіївському** лісництву: квартал 171 виділа 6.4 та 6.5; квартал 175 виділа 4.1, 7, 17.1; квартал 179 виділа 1, 1.3; квартал 183 виділа 21, 31; квартал 193 виділ 36; квартал 195 виділа 1.10, 1.11, 8.2;

по **Мошнівському** лісництву: квартал 2 виділа 13.4, 15, 16; квартал 3 виділ 8.4; квартал 4 виділ 7; квартал 14 виділа 1.2, 2, 4; квартал 15 виділ 25; квартал 16 виділа 21.1, 26; квартал 36 виділ 2.

Таким чином, в обстежених деградованих соснових насадженнях по Дубіївському та Мошнівському лісництвах філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» проведення вибіркового санітарних рубок недоцільне, так як на даний час переважно ділянки із критичним показником повноти, та рідше - ділянки, які при проведенні лісогосподарського заходу, а саме вибірково санітарної рубки, призведе до зменшення повноти насаджень нижче встановленого показника повноти згідно п. 27 «Санітарних правил в лісах України» .

На оглянутих ділянках Дубіївського та Мошнівського лісництвах критична повнота деревостанів спостерігається у результаті проведених вибіркового санітарних рубок минулих років по причині ослаблення лісових насаджень, які викликані глобальною зміною клімату: аномально високою весняно – осіння температура повітря, засуха, зміна гідрологічного режиму ґрунтів, вітровали сухостійних дерев, вражаюче розповсюдження омели австрійської - рослини – напівпаразита, а також пошкодження ослабленого насадження стовбуровими шкідниками та враженням хворобами лісу.

Отже, в суцільну санітарну рубку будуть відібрані ділянки соснових насаджень по таким причинам:

- соснові дерева – з омелою австрійською при заселенні крони більше 30%;
- пошкоджені стовбуровими шкідниками, а саме: короїдами: верхівковим короїдом, малим та великим сосновими лубоїдами, заболонниками, вусачами: чорним сосновим, кореневим коротковусим, дубовим та рагієм ребристим, златками;
- дерева сосни, вражені раком – сірянкою;
- наявні листяні породи, вражені некрозно – раковими захворюваннями, а саме: східчастим раком та поперечним раком дуба;
- дерева хвойних та листяних порід з виходом плодкових тіл дереворуйнівних грибів – збудників стовбурових гнилей – соснової губки, трутовиків (справжнього).

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання – різкий та поступовий.

Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, провести **суцільну санітарну рубку загальною площею 70,1 га** :

Дубіївське лісництво – 24,1га

Квартал 171 виділ 6.4 площа 1,3 га; Квартал 171 виділ 6.5 площа 0,6 га; Квартал 175 виділ 4.1 площа 0,5 га; Квартал 175 виділ 7 площа 3,1 га; Квартал 175 виділ 17.1 площа 7,5 га; Квартал 179 виділ 1 площа 0,9 га; Квартал 179 виділ 1.3 площа 1,4 га; Квартал 183 виділ 21 площа 1,6 га; Квартал 183 виділ 31 площа 1,4 га; Квартал 193 виділ 36 площа 3,1 га; Квартал 195 виділ 1.10 площа 0,5 га; Квартал 195 виділ 1.11 площа 1,3 га; Квартал 195 виділ 8.2 площа 0,9 га.

Мошнівське лісництво – 46,0 га

Квартал 2 виділ 13.4 площа 7,7 га; Квартал 2 виділ 15 площа 0,7 га; Квартал 2 виділ 16 площа 0,8 га; Квартал 3 виділ 8.4 площа 1,9 га; Квартал 4 виділ 7 площа 3,5 га; Квартал 14 виділ 1.2 площа 3,8 га; Квартал 14 виділ 2 площа 0,7 га; Квартал 14 виділ 4 площа 2,7 га; Квартал 15 виділ 25 площа 7,4 га; Квартал 16 виділ 21.1 площа 13,1 га; Квартал 16 виділ 26 площа 0,7 га; Квартал 36 виділ 2 площа 3,0 га.

Запроектвані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями);
- Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
- Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);

- заліснення зрубів провести згідно діючих нормативів з дотриманням Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303.
- Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею.
- Очистку лісосік провести, дотримуючись Правил пожежної безпеки в лісах України.

Акт складений в трьох примірниках.
Фотозвіт додається.

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

Тетяна ЗАВАДСЬКА

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

Олена ДОМАНЧУК

Інженер – лісопатолог I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

Раїса РУДЬ

Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Володимир ВОВК

Головний лісничий філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Олександр СИДОРЕНКО

Лісничий Дубіївського лісництва

Ігор КОЗАЧЕНКО

Лісничий Мошнівського лісництва

Роман ШВЕД

Представники органів місцевого самоврядування

Тернопільська
область

Тамара Думко

Людмила

Шпак

Акт

лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», в яких планується проведення заходів поліпшення санітарного стану лісів

29.09.2023р.

м. Черкаси

Комісія в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЛІСОВОЇ Аліни, начальника відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Олени, інженера - лісопатолога відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКА Володимира, начальника відділу лісового господарства філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СТРИХИ Віктора, лісничого Дахнівського лісництва БАСАРАБА Олександра, лісничого Тясминського лісництва ПЕРЕПЕЛИЦІ Романа, в присутності представників місцевих органів самоврядування, провели з 25 по 29 вересня 2023 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», в яких планується проведення заходів з поліпшення санітарного стану **на 2024 рік**, а саме **суцільних санітарних рубок, на загальній площі 60,0 га.**

ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ» є правонаступником прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «Черкаське лісове господарство» (наказ Держлісагентства лісових ресурсів України «Про припинення ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» від 28.10.2022р. № 928), згідно якого ДП «Черкаське лісове господарство» припинене шляхом реорганізації, а саме приєднане до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»).

Правонаступництво всього майна, усіх прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», згідно «ПЕРЕДАВАЛЬНОГО АКТУ балансових рахунків і оборотних активів, зобов'язань, матеріалів лісовпорядкування та документів, які підтверджують речові права на земельні ділянки, нерухоме майно та інше ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», затвердженим наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 30.12.2022 №1259 «Про затвердження передавального акту державного підприємства «Черкаське лісове господарство», після приєднання до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО») переходить до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ», згідно наказу Державного агентства лісових ресурсів України «Про закріплення майна за філією «Черкаське лісове господарство» від 30.12.2022 № 169.

Таксаційна характеристика оглянутих ділянок відповідно матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року (без додавання віку на рік рубки)

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Тясминське	243	24	3,9	(2)	1,8	10Сз	70	0,60	1	24	28	331	2
Всього:			3,9		1,8								
Дахнівське	31	14	0,3		0,3	10Сз	76	0,80	1А	28	40	500	2
Дахнівське	31	16	35,0	(4)	8,5	10Сз	65	0,70	1А	26	32	400	2
Дахнівське	34	9	0,2		0,1	10Сз	76	0,80	1А	27	28	480	2
Дахнівське	34	10	27,0		24,1	7Сзк3Сз+Дз+Гз	96	0,60	1	27	40	380	2
Дахнівське	78	1	25,0		20,8	8Сз2Дз	140	0,50	2	29	52	310	2
Дахнівське	110	11	4,2		4,4	9Сз1Дз+Бп	85	0,70	1А	29	40	450	2
Всього:			91,7		58,2								
Потребує ССР по філії				60,0 га									

В результаті обстеження встановлено:

Лісові насадження філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» ослаблені будь – якими природними чинниками, а саме: посуха, різке зниження ґрунтових вод, висока температура повітря, сильні вітри, що призводять до вітровалів, в результаті чого дерева згодом вражені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, часто призводять до ряду послідовних негативних змін в лісових екосистемах, викликають повне або часткове порушення біологічної стійкості насаджень, втрату приросту та інші негативні наслідки.

Шкідливість комах і збудників хвороб виявляється у порушенні структури крон, частковій або повній втраті хвої, зменшенні або відсутності приросту, зменшенні стійкості до дії вітру та інших чинників, погіршенні санітарного стану дерев або їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

Одним із заходів покращення санітарного стану лісів, зменшення небезпеки поширення осередків стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення санітарно – оздоровчих заходів. Цей своєчасний захід дає змогу отримати певні обсяги ділової деревини до того, як вона погіршила якість унаслідок пошкодження комахами та ураження дереворуйнівними

грибами – супутниками заселених дерев, які викликають враження заболонною синьою гниллю (офіостома), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», в рубку відводяться не тільки відмерлі і сухостійні екземпляри, які пошкоджені шкідниками і хворобами лісу, а й навіть відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвосою та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтувато – зеленого, пошкоджені шкідливими організмами.

Незважаючи на проведені санітарно-оздоровчі заходи, загальна площа насаджень Дахнівського та Тясминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» з порушеною і втраченою біологічною стійкістю значно зменшилась, але не зникла зовсім.

Напредставлених для оглядусоснових ділянкахвище вказаних лісництвахспостерігаються розладнані насадження з галявинами площею 0,1 га, з різким зниженням повноти до критичної, утворенівибірковими санітарними рубками минулих років в період масового враження стовбуровими шкідниками -короїдами:верхівковим короїдом і великим сосновим лубоїдом, вусачами: чорним сосновим, рагієм ребристим і кореневим коротковусим й златкою синьою сосною.До речі, треба відмітити, що в кварталі 31 виділі 16(4) Дахнівського лісництва спостерігали «стрижку пагонів» - ознаки додаткового харчування великого соснового лубоїда, який є одним із найбільш агресивних видів шкідників сосни.

Дерева сосни з дуже ажурною кроною, із жовтувато-зеленою хвосою, де відсутній приріст,суховершинні та із всиханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, дерева сосни з поодинокими механічними пошкодженнями кореневих лап або стовбурів більше ніж на 2/3 периметра, в наявності повалені дерева старого сухостою.

По всіх оглянутих соснових ділянках Дахнівського та Тясминського лісництвах спостерігаємо дерева з ранами раку – сірянки (смоляний рак), які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. Є рани витягнутої форми, кора на ранах відшаровується, засохла в повітрі живиця, яка виділялась із зруйнованих смоляних ходів, надала ранам характерне чорнувато – жовте забарвлення. Рани раку – сірянки розташовані в середній і верхній частині стовбурівпід кронами, що призвело додатково до сильного ослаблення дерев, на яких спостерігається зрідження крони із жовто – зеленою та червоною глицею, суховершинність, відсутність приростів.

На обстежених ділянках на деревах сосни Дахнівського та Тясминського лісництв філії «Черкаське лісовогосподарство» ДП «Ліси України»спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні дерева з омелою III категорії санітарного стану,відмираючі та загиблі - IV – VI категорії санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глицею, суховершинні, без приростів, під дією вітрів на зріджених ділянках із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

При огляді відмічаємо, омела австрійська, вкорінюючись в гілках соснових верхів, запускаючи свої корені глибоко під кору, розрослась у вічнозелені напівпаразитні кулясті «кущі», отримуючи воду і мінеральне живлення від дерев, на яких живе, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, є причиною зниження довговічності насаджень, призводячи до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев. Вона (омела) є одним із найлютіших ворогів зелених (здорових) соснових насаджень, яка здатна з часом знищити наймогутніше дерево.

Нині відбувається вражаюче розповсюдження цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» (осередок омели австрійської обліковується по філії).

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України», «дерев з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

На хвойних ділянках Дахнівського лісництва в кварталі 34 виділі 10, в кварталі 78 виділі 1 відмічаємо враження деревдереворуйнівними грибами - з виходом плодових тіл соснової губки по стовбурах на різній висоті, що викликає червоно – буру корозійну ядрову гниль. Гниль в стовбурі має форму циліндра, що закінчується виступами різної довжини. Протяжність гнилі становить 5-7 м. Поки на ураженому дереві не з'являються плодові тіла, воно зовні не відрізняється від здорового.

Також спостерігається наявність на стовбурах «тютюнових» сучків і потовщень, що свідчить про розвиток гриба в середині дерева. Це грибовий патоген, що викликає захворювання дерев, яке зазвичай називають червона кільцева гниль або біла плямочка, яка являється серцевинною.

Гнилі соснової губки заподіюють значної технічної шкоди, знижуючи вихід ділових сортиментів. При великих розмірах гнилей в стовбурі втрати ділової деревини можуть досягати 100%. У багатьох випадках уражена деревина не годиться навіть на дрова, так як її теплотворна здатність різко знижується.

Дерев дубів характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони. На ділянках присутня немала кількість дерев дуба без приростів, невідповідні за віком таксаційним показникам (по висоті та діаметру). Наявні стовбури цих дерев з масовими та всихаючими водяними пагонами, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостану.

По дубовим деревах поодинокі спостерігається вихід плодових тіл трутовиків на висоті дерев до 8 м, які є збудником стовбурових гнилей листяних деревних порід. Були виявлені плодові тіла справжнього трутовика, який викликає білу «мармурову» ядрову – заболонну стовбурову гниль.

Ще дубові дерева вражені некрозно – раковими хворобами: поперечним раком, коли рана охопила 100 % периметра стовбура та східчастим з ранами в одному або в кількох місцях понад 1/2 периметра стовбура.

Під час обстеження на деревах листяних порід, під корою були виявлені характерні ходи для вусачів. Через них інфекція не тільки проникає в середину, але і активно поширюється по всьому дереву.

На обстежених ділянках Дахнівського лісництва, згідно перелікових відомостей, залишені дуби в недостатній кількості. Залишати по цьому лісництву життєздатні дерева дуба звичайного як насінники цінної лісоутворюючої породи діаметром більше 28 сантиметрів:

в кварталі 34 виділі 10 не менше 4 штук дерев дуба на 1 гектар,

в кварталі 78 виділі 1 не менше 5 штук дерев дуба на 1 гектар,

в кварталі 110 виділі 11 не менше 7 штук дерев дуба на 1 гектар.

Таким чином, в обстежених насадженнях філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» відібрані в суцільну санітарну рубку ділянки, на яких спостерігається втрата біологічної стійкості насаджень, критична повнота деревостанів у результаті проведених вибіркового санітарних рубок минулих років по причині ослаблення лісових насаджень комплексом екологічно - кліматичних факторів: аномально висока весняно –

осіння температура повітря, засуха, зміна гідрологічного режиму ґрунтів, вітровал, а також інтенсивного пошкодження ослабленого насадження стовбуровими шкідниками та враженням хворобами лісу:

- на всіх представлених соснових ділянках Дахнівського й Тясминського лісництва спостерігається пошкодження короїдами - верхівковим, великим сосновим лубоїдом, синьою сосною златкою та вусачами чорним сосновим, рагієм ребристим та кореневим коротковусим;
- на ділянках Дахнівського лісництва в кварталі 34 виділі 10, в кварталі 78 виділі 1 враження дерев сосни дереворуйнівними грибами – сосною губкою;
- на всіх соснових ділянках враження поодиноких дерев раком – сірянкою;
- вражає розповсюдження омели австрійської - дерева сосни, заселені рослиною – напівпаразитом понад 30 відсотків крони;
- присутні дерева дуба звичайного вражені поперечним раком, східчастим раком, з виходом плодкових тіл трутовиків, збудників стовбурових гнилей, пошкоджені стовбуровими шкідниками – вусачами.

Стовбурові шкідники заподіюють фізіологічну шкоду живим деревам, оскільки ходами перерізають їхню провідну систему та переносять збудників хвороб, заподіючи технічну шкоду деревам та заготовленій деревині. Тому вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев IV - VI категорій санітарного стану вражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язано з патогенним грибом офіостомой.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях. Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків вторинних шкідників.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання – різкий та поступовий.

Впредставлених для огляду соснових насадженнях Дахнівського лісництві філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», площа ділянки, згідно інструментальної зйомки, має відхилення від площі таксаційного виділу, про що вказано в акті розбіжностей:

Дахнівське

від 15.06.2023. квартал 110 виділ 11 площа виділу 4,2 га змінено на 4,4 га, згідно інструментальної зйомки.

Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, провести **суцільну санітарну рубку загальною площею 60,0 га** по лісництвах:

Дахнівське – 58,2 га

квартал 31 виділ 14 площа 0,3 га, квартал 31 виділ 16(4) площа 8,5 га, квартал 34 виділ 9 площа 0,1 га, квартал 34 виділ 10 площа 24,1 га, квартал 78 виділ 1 площа 20,8 га, квартал 110 виділ 11 площа 4,4 га

Тясминське лісництво – 1,8 га

Квартал 243 виділ 24(2) площа 1,8 га.

Запроектовані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року № 756 та Постанови КМУ від 09.12.2020р. № 1224);
- ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
- статті 39 Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);
- заліснення зрубів провести згідно діючих нормативів з дотриманням Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303.

Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею.

Очистку лісосік провести, дотримуючись Правил пожежної безпеки в лісах України.

Підписи:

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

Начальник відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»
Інженер – лісопатолог I категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Начальник відділу лісового господарства філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Лісничий Дахнівського лісництва

Лісничий Тясминського лісництва

Представники органів самоврядування:

 А. ЛІСОВА

 О. ДОМАНЧУК

 В. БОБК

 В. СТРИХА

 О. БАСАРАБ

 Р. ПЕРЕПЕЛИЦЯ

Перший заступник сільського голови
Секретар сільської ради,
веконвонену

 М. ПОНОМАРЕНКО

 Н. ЧИНАК

Акт

Лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», в яких планується проведення заходів поліпшення санітарного стану лісів

29.09.2023р.

м. Черкаси

Комісія в складі: головного спеціаліста відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ЗАВАДСЬКОЇ Тетяни, начальника відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» МАСВСЬКОЇ Ксенії, інженера – лісопатолога I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїси, начальника відділу лісового господарства філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» СТРИХИ Віктора, лісничого Свидівського лісництва КРАВЧЕНКА Юрія, лісничого Тясминського лісництва ПЕРЕПЕЛИЦІ Романа, в присутності представників місцевих органів самоврядування, провели з 25 по 29 вересня 2023 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України», в яких планується проведення заходів з поліпшення санітарного стану **на 2024 рік, а саме суцільних санітарних рубок, на загальній площі 59,9 га.**

ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЛІСИ УКРАЇНИ» є правонаступником прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «Черкаське лісове господарство» (наказ Держагентства лісових ресурсів України «Про припинення ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» від 28.10.2022р. № 928), згідно якого ДП «Черкаське лісове господарство» припинене шляхом реорганізації, а саме приєднане до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»).

Правонаступництво всього майна, усіх прав та обов'язків ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», згідно «ПЕРЕДАВАЛЬНОГО АКТУ балансових рахунків і оборотних активів, зобов'язань, матеріалів лісовпорядкування та документів, які підтверджують речові права на земельні ділянки, нерухоме майно та інше ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО», затвердженим наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 30.12.2022 №1259 «Про затвердження передавального акту державного підприємства «Черкаське лісове господарство», після приєднання до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ» (ФІЛІЯ «ЧЕРКАСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО») переходить до ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛІСИ УКРАЇНИ», згідно наказу Державного агентства лісових ресурсів України «Про закріплення майна за філією «Черкаське лісове господарство» від 30.12.2022 № 169.

Таксаційна характеристика оглянутих ділянок відповідно матеріалів базового лісовпорядкування 2014 року (без додавання віку на рік рубки)

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія зривності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Тясминське	250	12	1,7	(1)	0,8	10Сз	90	0,50	1	26	40	290	2
Тясминське	250	21	1,7	(1)	0,5	10Сз+Акб	60	0,70	1А	23	30	310	2
Тясминське	250	22	2,9	(1)	0,2	10Сз	60	0,90	1А	24	32	430	2
Тясминське	250	40	0,4	(1)	0,3	10Сз	90	0,70	2	24	40	330	2
Тясминське	264	12	7,8	(1)	6,9	8Сз2Дз+Бп	85	0,80	2	24	40	365	2
Всього:			14,5		8,7								
Свидівське	41	15	2,7	(1)	2,4	9Сз1Дз	76	0,60	1А	28	36	340	2
Свидівське	41	16	2,1		2,3	10Сз	76	0,70	1А	27	32	440	2
Свидівське	41	17	3,2		3,4	10Сз+Бп	95	0,50	1	29	44	330	2
Свидівське	41	24	8,5		7,7	5Сз4Дз1Бп	120	0,30	2	28	40	170	2
Свидівське	48	6	13,0	(6)	9,9	9Сз1Дз+Клг+Ллз	59	0,70	1А	24	32	350	2
Свидівське	49	1	5,7		5,6	6Сз4Дз+Ябл+Клг	71	0,60	1А	26	32	295	2
Свидівське	49	2	14,5		13,4	8Сз2Дз	66	0,70	1А	26	30	370	2
Свидівське	49	5	2,2		2,5	9Сз1Дз	81	0,70	1	26	32	350	2
Свидівське	49	6	2,6		2,7	2,7	76	0,60	1А	27	32	375	2
Свидівське	49	18	3,4		1,3	5Сз5Дз	71	0,30	1	25	32	200	2
Всього:			57,9		51,2								
Разом ССР по філії:			59,9										

В результаті обстеження встановлено:

Лісові насадження філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» ослаблені будь-якими природними чинниками, а саме: посуха, різке зниження ґрунтових вод, висока температура повітря, сильні вітри, що призводять до вітровалів, в результаті чого дерева згодом вражені стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, часто призводять до ряду послідовних негативних змін в лісових екосистемах, викликають повне або часткове порушення біологічної стійкості насаджень, втрату приросту та інші негативні наслідки.

Шкідливість комах і збудників хвороб виявляється у порушенні структури крон, частковій або повній втраті хвої, зменшенні або відсутності приросту, зменшенні стійкості до дії вітру та інших чинників, погіршенні санітарного стану дерев або їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

Одним із заходів покращення санітарного стану лісів, зменшення небезпеки поширення осередків стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення санітарно – оздоровчих заходів. Цей своєчасний захід дає змогу отримати певні обсяги ділової деревини до того, як вона погіршила якість унаслідок пошкодження комахами та ураження дереворуйнівними грибами – супутниками заселених дерев, які викликають враження заболонною синьою гниллю (офіостома), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура.

Відповідно до «Санітарних правил в лісах України», в рубку відводяться не тільки відмерлі і сухостійні екземпляри, які пошкоджені шкідниками і хворобами лісу, а й навіть відмираючі дерева з ажурною кроною, укороченою хвоєю та зміною кольору хвої до світло – зеленого або жовтувато – зеленого, пошкоджені шкідливими організмами.

Незважаючи на проведені санітарно-оздоровчі заходи, загальна площа насаджень Свидівського й Тясминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» з порушеною і втраченою біологічною стійкістю значно зменшилась, але не зникла зовсім.

На представлених для огляду соснових ділянках спостерігаються розладнані насадження з галявинами площею 0,1 га, з різким зниженням повноти до критичної, утворені вибірковими санітарними рубками минулих років в період масового враження стовбуровими шкідниками - короїдами: верхівковим короїдом і великим сосновим лубоїдом, вусачами: чорним сосновим, рагієм ребристим і кореневим коротковусим й златкою синьою сосною. До речі, треба відмітити, що в кварталі 49 виділі 5 Свидівського лісництва спостерігали «стрижку пагонів» - ознаки додаткового харчування великого соснового лубоїда, який є одним із найбільш агресивних видів шкідників сосни.

На соснових ділянках вище вказаних лісництвах дерева сосни з дуже ажурною кроною, із жовтувато-зеленою хвоєю, де відсутній приріст, суховершинні та із всиханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, дерева сосни з поодинокими механічними пошкодженнями кореневих лап або стовбурів більше ніж на 2/3 периметра, в наявності повалені дерева старого сухоостою.

На хвойних ділянках Свидівського лісництва в кварталі 41 виділі 15(1), в кварталі 41 виділі 24, в кварталі 49 виділі 2 відмічаємо враження дерев дереворуйнівними грибами - з виходом плодових тіл соснової губки по стовбурах на різній висоті, що викликає червону – буру корозійну ядрову гниль. Гниль в стовбурі має форму циліндра, що закінчується виступами різної довжини. Протяжність гнилі становить 5-7 м. Поки на ураженому дереві нез'являються плодові тіла, воно зовні не відрізняється від здорового.

Також спостерігається наявність на стовбурах «стюпових» сучків і потовщень, що свідчить про розвиток гриба в середині дерева. Це грибоквий патоген, що викликає захворювання дерев, яке зазвичай називають червона кільцева гниль або біла плямочка, яка являється серцевинною.

Гнилі соснової губки заподіюють значної технічної шкоди, знижуючи вихід ділових сортиментів. При великих розмірах гнилей в стовбурі втрати ділової деревини можуть досягати 100%. У багатьох випадках уражена деревина не годиться навіть на дрова, так як її теплотворна здатність різко знижується.

По всіх оглянутих соснових ділянках Свидівського та Тясминського лісництва спостерігаємо дерева з ранами раку – сірянки (смоляний рак), які розрослись вздовж і по окружності стовбурів протягом багатьох років. Є рани витягнутої форми, кора на ранах відшаровується, засохла в повітрі живиця, яка виділялась із зруйнованих смоляних ходів, надала ранам характерне чорнувато – жовте забарвлення. Рани раку – сірянки розташовані в середній і верхній частині стовбурів під кронами, що призвело додатково до сильного ослаблення дерев, на яких спостерігається зрідження крони із жовто – зеленою та червоною глищею, суховершинність, відсутність приростів.

На обстежених ділянках на деревах сосни Свидівського та Тясминського лісництв філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської. Присутні зелені дерева з омелою, зовні III категорії санітарного стану, але із заселенням омелою більше 30 відсотків крони, є відмираючі та загиблі - IV – VI категорії санітарного стану, із блідо – зеленою, червоною та відсутньою глищею, суховершинні, без приростів, під дією вітрів на зріджених ділянках із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з дугоподібно зігнутими стовбурами, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїди, вусачі, златки).

При огляді відмічаємо, омела австрійська, вкорінюючись в гілках соснових верхів, запускаючи свої корені глибоко під кору, розрослась у вічнозелені напівпаразитні кулясті «кущі», отримуючи воду і мінеральне живлення від дерев, на яких живе, спричинила суттєве зниження енергії росту деревостану, є причиною зниження довговічності насаджень, призводячи до часткової або суцільної суховершинності й усихання дерев. Вона (омела) є одним із найлютіших ворогів зелених (здорових) соснових насаджень, яка здатна з часом знищити наймогутніше дерево.

Нині відбувається вражаюче розповсюдження цієї рослини – напівпаразита по лісовим насадженням філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» (осередок омели австрійської обліковується по філії).

Згідно п. 24 «Санітарних правил в лісах України», «дерева з рослинами-напівпаразитами (омелою) III-VI категорій санітарного стану підлягають вирубуванню».

При обстеженні соснових насаджень Тясминського лісництва у кварталі 264 виділі 12(1), у кварталі 250 виділі 21(1), на всіх обстежених ділянках Свидівського лісництва відмічаємо наявність дерев дуба звичайного, акації, берези, липи, клена, які є в складі або присутні.

Дерева дубів характеризуються дуже ажурною кроною, дрібним листям, відмічається розрідженість та інтенсивна суховершинність від 2/3 до 100% крони. На ділянках присутня немала кількість дерев дуба без приростів, невідповідні за віком таксаційним показникам (по висоті та діаметру). Наявні стовбури дерев дуба, липи, клена з масовими та всихаючими водяними пагонами, що свідчить про втрату біологічної стійкості деревостану. Присутні дерева листяних порід VI категорії санітарного стану, берези - без верхів, з трутовиками по стовбурах.

По дубовим деревах поодинокі спостерігається вихід плодкових тіл трутовиків на висоті дерев до 8 м, які є збудником стовбурових гнилей листяних деревних порід. Були виявлені плодкові тіла справжнього трутовика, який викликає білу «мармурову» ядро – заболонну стовбурову гніль.

Ще дубові дерева вражені некрозно – раковими хворобами: поперечним раком, коли рана охопила 100 % периметра стовбура та східчастим з ранами в одному або в кількох місцях понад 1/2 периметра стовбура.

Під час обстеження на деревах листяних порід, під корою були виявлені характерні ходи для вусачів. Через них інфекція не тільки проникає в середину, але і активно поширюється по всьому дереву.

На обстежених ділянках Свидівського лісництва залишати життєздатні дерева дуба звичайного як насадження цінної лісоутворюючої породи діаметром більше 28 сантиметрів не менше 6 - 8 штук дерев дуба на 1 гектар.

Таким чином, в обстежених насадженнях філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України» відібрані в суцільну санітарну рубку ділянки, на яких спостерігається втрата біологічної стійкості насаджень, критична повнота деревостанів у результаті проведених вибіркових санітарних рубок минулих років по причині ослаблення лісових насаджень комплексом екологічно - кліматичних факторів: аномально висока весняно - осіння температура повітря, засуха, зміна гідрологічного режиму ґрунтів, вітровал, а також інтенсивного пошкодження ослабленого насадження стовбуровими шкідниками та враженням хворобами лісу:

- на всіх представлених соснових ділянках Свидівського й Тясминського лісництв спостерігається пошкодження короїдами - верхівковим, великим сосновим лубоїдом, синьою сосною златкою та вусачами чорним сосновим, рагієм ребристим та кореневим коротковусим;
- на всіх соснових ділянках враження поодиноких дерев раком - сірянкою;
- вражає розповсюдження омели австрійської - дерева сосни, заселені рослиною - напівпаразитом понад 30 відсотків крони;
- присутні дерева дуба звичайного вражені поперечним раком, східчастим раком, з виходом плодових тіл трутовиків, збудників стовбурових гнилей, пошкоджені стовбуровими шкідниками - вусачами.

Стовбурові шкідники заподіюють фізіологічну шкоду живим деревам, оскільки ходами перерізають їхню провідну систему та переносять збудників хвороб, заподіючи технічну шкоду деревам та заготовленій деревині. Тому вся пошкоджена стовбуровими шкідниками частина хвойних дерев IV - VI категорій санітарного стану вражена заболонною синьою гниллю дереворуйнівних грибів, які розвиваються в ходах комах у заболонній частині стовбурів. Посиніння деревини хвойних дерев пов'язано з патогенним грибом офіостомой.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях. Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків вторинних шкідників.

Характер всихання насаджень куртинний та суцільний. Тип всихання - різкий та поступовий.

Напредставлених для огляду соснових ділянках Свидівського лісництва площі ділянок, згідно інструментальної зйомки, мають відхилення від площ таксаційних виділів, про що вказано в актах розбіжностей, які затверджені Центрально - Західним міжрегіональним управлінням:

- від 19.07.2023 квартал 41 виділ 16 площа виділу 2,1 га змінено на 2,3га;
- від 19.07.2023 квартал 41 виділ 17 площа виділу 3,2 га змінено на 3,4га;
- від 29.06.2023 квартал 48 виділ 6 площа виділу 13,0 га змінено на 13,3га;
- від 19.07.2023 квартал 49 виділ 2 площа виділу 14,5 га змінено на 14,7га;
- від 19.07.2023 квартал 49 виділ 5 площа виділу 2,2 га змінено на 2,5 га;
- від 19.07.2023 квартал 49 виділ 6 площа виділу 2,6 га змінено на 2,7 га.

Для наведення належного санітарного стану лісів, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, провести суцільну санітарну рубку загальною площею 59,9га по лісництвах:

Свидівське лісництво – 51,2га

квартал 41 виділ 15(1) площа 2,4 га, квартал 41 виділ 16 площа 2,3 га, квартал 41 виділ 17 площа 3,4 га, квартал 41 виділ 24 площа 7,7 га, квартал 48 виділ 6(6) площа 9,9 га, квартал 49 виділ 1 площа 5,6 га, квартал 49 виділ 2 площа 13,4 га, квартал 49 виділ 5 площа 2,5 га, квартал 49 виділ 6 площа 2,7 га, квартал 49 виділ 18 площа 1,3 га.

Тясминське лісництво – 8,7 га

квартал 250 виділ 12(1) площа 0,8 га, квартал 250 виділ 21(1) площа 0,5 га, квартал 250 виділ 22 (1) площа 0,2 га, квартал 250 виділ 40(1) площа 0,3 га, квартал 264 виділ 12(1) площа 6,9га.

Запроєктовані заходи провести згідно вимог:

- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (в редакції постанови КМУ від 26 жовтня 2016 року № 756 та Постанови КМУ від 09.12.2020р. № 1224);
 - ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
 - статті 39 Закону України «Про тваринний світ» (зі змінами та доповненнями);
 - записки зрубів провести згідно діючих нормативів з дотриманням Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303.
- Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею.
Очистку лісосік провести, дотримуючись Правил пожежної безпеки в лісах України.

Підписи:

Головний спеціаліст відділу лісового господарства, охорони і захисту лісів Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

 Т.ЗАВАДСЬКА

Начальник відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

 К.МАСВСЬКА

Інженер – лісопатолог I категорії відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист»

 Р.РУДЬ

Начальник відділу лісового господарства філії «Черкаське лісове господарство» ДП «Ліси України»

В. СТРИХА

Лісничий Свидівського лісництва Ю.КРАВЧЕНКО

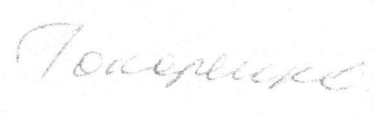

Лісничий Тясминського лісництва

 Р. ПЕРЕПЕЛИЦЯ

Представники органів самоврядування:

Секретар

 Н.Н.Н. Т.Т.Т.

Перший заступник місцевого голови

 М.П.П.